

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerda és Szombaton, két-két íven. — Hírlöje közül minden hirdeményt egy apró betűjű szezorsótól három ezüst krért.

Előzetes helyben a szerkesztő-hivatalban (Sebestyén-utca 288 sz. alatt, földszint) félévre postán 6, különben 5 e. forinttal, az országban minden azonkívül csak a cs. kir. főpostahivatalnál Bécsben

Szerda.

— 14. —

Február 16.

TARTALOM:

Magyarország és Erdély. Kinevezések Halálozás. — Sajtószabadság. — Magyar tudós társaság. — Kisfaludy-társaság (munkálatai és pénztár állapotja). — Magyar Gazdasági egyesület (a szőlőművelési szakosztály közgyűlése). — Felhívás a honi gyümölcs tenyésztés ügyében. — Tudósítások Ung és Arva megye közgyűléséről. Erdélyi országgyűlés. Bölöni Farkas. — Hírlapi kalászkok. —

Külföld. Nagybritannia: Keresztelési ünnepély — Dublini követválasztás. — Birminghamben gyármunkások gyülekezete a gabnatörvények ellen. Tory-cartista izgatás.

Franciaország: Követkamrai vitaközlések a hajóvizsgálati jog, spanyolkérdés és adóvizsgálat fölött. — A Guizot-miniszterium hanyatlónak mondatik.

Belgium. Az orangista czimborák.

Orosz és Lengyelország. Feszültség az orosz és francia udvar közt. — A császár az európai nagy hatalmak udvarinál nem tartand többé nagykövetet. — Ukáz, mely a gör. és rom. cath. papságot és kolostorokat minden ingatlan javuktól megfosztja 's azoknak évdíjt rendel.

Vegyes közlések.

Ór. Megyei szellem és értelmesség.

Hírlő. hivatalos jelentések.

Bécsben, f. febr. 13d. délutáni 4 $\frac{1}{2}$ órakor szenderült boldogabb életre **Hermína** hgkisasszony, ő Fenségének Országunk Nádorának második hitvesétől leánya. Életének legvirágzóbb szakában (szül. 1817ben sept. 14d.) ragadta őt ki a kérlelhetlen halál, rövid ideig tartó inláz következtében. Magas Szülei karjai közül, mely gyászára mindazoknak, kik benne az erény, szívjóság és határtalan kegyet mélyen tisztelék; kik emberszerető keble és nemes lelke magas tulajdonit halásan csodálák — A mely fájdalomba, mellyet e vesztés a Fenséges Atyának okozott, egy nemzet részvéte olvad össze.

Szent béke lengjen az elhunyt Magas Szűz porain, mellyeket még soká öntözendnek forró könnyűi azon kesergőknek, kik kegyes jótétiben olly sokszor részesültek!

Ő cs. 's apost. kir. Felsege Markovics József rosnói kanonokot beheli apátá, Steinhauer Antal kun-szent-mártoni plébánost tyulthai apátá, Fejér Jánost nyugalmazott plébánosok intézete előjáróját egri főkapitányi tiszteletbeli kanonokká, Borbála Miklós nagyváradi egyesült görög székesegyházi örkanonokot éneklőkanonokká 's helyébe Erdélyi Vazul iskoláskanonokot örkanonokká méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Ő cs. 's apost. kir. Felsege Kiss Miklós somogy-megyei tiszteletbeli aljegyzőt a m. kir. Helytartó-tanács tiszteletbeli fogalmazójává méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Ami magyar kir. Helytartótan. Schwartz er Károlyt a siket-némák väezi intézeténél tanítóvá alkalmazá.

Kerekes János diósgyöri koronai urodalmi erdőkérülő jan. 2-kán meghalálozott. (H-k). Vengriczky Fridrik kir. k. ungvári urodalmi erdömester f. h. 3kán meghalálozott. (priv. tudósítás)

Pest, február 16. 1842.

Sajtó-szabadság.

Egy ama kérdések közül, mellyek — mint Európa majd minden tartományban, ugy Magyarországon is — legélténkebb részvétre tarthatnak számot, és melly kétség kívül a legközelebb országgyűlési tanácskozásoknak is egyik fő-tárgyát képezendi, t. i. „a Sajtó-szabadság” kérdése

— a Pesti Hírlap némelly számaiban már tettleg oldatott-meg; Széchenyi „Kelet Népé”ben pedig ellenkező értelmű fejtegetésre talált. Előrebocsátván itt, hogy én a sajtószabadsági kérdést olyanok tekintem, mint melly hazánkban még törvényhozási intézkedésre vár, 's azért a Sajtószabadság mellett vagy ellen egyik v. másik részről felhozott törvényekben e kérdés eldöntésére nagy erőszéget nem találok. Mindenek előtt szükségesnek vélném e határozatlan értelmű kifejezést: „Sajtószabadság” és „Sajtó megszorítás” más határozottabb értelművel föleseréltetni, mert ha valahol, leginkább ez esetben fogalomzavart szülhet a kifejezések helytelensége. Ha a „sajtószabadság” alatt, — mint jól rendezett statusban általában minden „szabadság” alatt — nem értünk mást, mint minden egyének azon kétségbevonhatlan jogát: miszerint véleményit, nézeteit, elmélkedéseit eredményit nyomtatás által a közönséggel közölheti, mennyiben t. i. azok sem más egyén jogait, szabad elmélkedése és cselekvése hatáskörét nem sérítik, sem az egyének öszvégenek, a köztársaságnak, érdekét nem veszélyeztetik; ha mondom a „sajtószabadság” alatt csak ezt értjük, és mindennek, mi e határokon túlmenne, törvényes utoni megszorítását a sajtószabadság józan fogalmával megegyezhetőnek tartjuk: kétségkívül meg kell engednünk azt is, hogy ha az előleges vizsgálati rendszer mellett a kinyomatás csak ott tilalmazatik, hol jól elintézett büntető rendszer értelmében büntetésnek helye volna: akkor az illy értelmű sajtószabadság az első mellett szintolly biztosan, mint a másik ótalma alatt, fenállhat; 's hogy ezért az előleges vizsgálati rendszer barátnak a sajtó-szabadság' elfojtása irányát tulajdonítani éppen olly képtelenség, mint a büntető rendszer védőiről azt állítani, hogy ök egyáltalában nem sajtószabadságot, hanem szabadoosságot kívánnak. Hatekinetbe veszszük mind azon veszélyt, mellyek a sajtó helytelen, vagy rosszszándékú használata által a köztársaságra háramolhatnak, természetesen látszatandik ugyan, hogy inkább gondos elővigyázattal azoknak elejét vegyük, mintsem hogy későbbi büntetés által a már meg történt kárt orvosolni törekedjünk; és — egy az utóbbi országgyűlésen használt hasonlítás értelmében — a házat felgyújtassuk előbb, és csak azután gondolkodjunk segedelemről. De ezen magában olly helyesnek 's egyszerűnek látszó szempont, csekély véleményem szerint, illyenmü kérdések elhatározására gyöngé, és az idézett példa nem alkalmazható ott, hol az ellenvéleményűek azt megfordítván, állíthatnák, hogy a tűzveszély iránti, kelletlenül nagyobb félelem minden tűznek — ezen az anyagi világban olly nélkülözhetlen, olly hasznos elemnek — elfojtására vezethetne, 's így többet ártana, mint bármely más egyszerűség, melly p. o. gondatlanság, rossz akarat, vagy túlzó használat szüleménye. A büntető rendszer továbbá mindig a nyilvánosság örökösége alatt áll; a közvélemény, még igazságtalan ítéletek esetében is, a büntetés kiszabásának mérlegét eltalálhatja, v. legalább eltalálhatja véli; míg az előleges vizsgálati rendszer természeténél fogva csak titokban járhat el, 's az önkény színet ritkán kerülheti. Ha mind ezen ok mellett, mik a büntető rendszert éppen úgy, sőt jobban mint az előleges vizsgálatit, látszatnak ajánlani, azok, kik e viszonyokat méltánylani képesek, mégis az előleges rendszert általában, de leginkább hazánkban kívánatosnak állítják: kétségkívül képtelenség ezen véleményüket egyedül szükkéblőségnek, vagy önzés-szülte czélokknak tulajdonítani, annyival inkább, mivel ha a büntető rendszer igen szigorú elvek szerint rendezve,

éppen olly szellemben tartatik fen, elmeszorításokra sokkal hathatósabb eszköz lened, mint akár milly előleges könyvvizsgálat; 's azért midőn még is károsnak nyilvánítatik, e nézet nem szükkéblőség, vagy zsarnokoskodási czélokra alapul, hanem azon meggyőződésen: hogy a büntető rendszer egyik fő czéljának — t. i. sajtóvali vizsgálás-szülte 's a köztársaságra háramlott veszélyek orvoslásának, — meg nem felel; az egyénekre nézve pedig alkalmaztatásában sokkal igazságtalanabb 's nyomasztóbb, mint az előleges vizsgálati; és míg ennek hibái leginkább a rossz alkalmaztatásnak tulajdoníthatók, és böles intézkedések által elkerülhetők: amannak hiányai lényegében fekszenek, és semmikép sem, vagy csak igenigen nehezen orvosolhatók. Kétségkívül ott, hol büntetésnek helye van, a büntető vagy tárgy fogalmának tisztán 's határozottan kell állania; büntetésnek csak a bűnöst, és csak azon mértékben mellyben megérdemlé, kell érnie; 's végre a politikai elveknek büntetőjogai alkalmaztatásuk, mint ennek lényegével ellenkező 's kelletlenül szigorubb, szorosán kerülendő.

Mindazáltal sehohsem nehezebb e feltételeknek megfelelni, mint a sajtókihágások büntetésében, 's etekintéből merem állítani, hogy sajtó dolgában a büntető rendszer az egyénekre nézve nemcsak többnyire nyomasztóbb az előleges vizsgálatinál, de önkényesebb 's igazságtalanabb is. Közönségesen minden büntetés tárgya csak büntető lehet; a sajtó-kihágási büntetés anyaga ellenben legtöbbször nem más, mint véleménynek kijelentése. Igaz hogy azon esetekben, midőn a sajtó által valamely egyén becsülete, jó hire neve, polgári állása 'sat. sértetik, a vélemény kijelentése olly közel áll a büntetőhöz, rágalomhoz, hogy itt a bírói eljárás egyaránt könnyítve 's igazolva van; 's ama számos ok, mellyek illy esetekben is a büntető rendszer ellen méltán felhozathatnának, már nem a vádolt, hanem a süjtött fél érdekében keresendők, 's azon általános, később vizsgálendő kérdéshez tartozandók, mennyire alkalmazatos a büntető rendszer a sajtó-szabadsági visszaélések orvoslására? — De egészen másképp áll a dolog ott, hol politikai vélemények és nézetek kijelentése a fennálló köztársasági rendszert és viszonyokat veszélyeztetvén, a büntetésnek ez alapon kell kimondatni. Senki sem tagadandja, hogy addig, míg némi vélemények kijelentése a köztársasági csendet háboríthatja, a közállomány jogaihoz, sőt kötelességihez tartozik, azok megszorítását eszközölni, és rossz következtéseiket orvosolni; de mi lesz ekkor a vádnak, a büntetésnek tárgya? nem egyéb mint vélemény és nézet; 's nem rejtezik-e azért különös ellenmondás azok állításában, kik egy részt az előleges vizsgálati rendszert azért, mivel a vélemény-kijelentési szabadság megszorítása jogelleni törekvés, elméltölvén és mégis a szabadság és szabadoosság közötti határvonal szükségét elismervén, azt állítják, hogy valakit véleményeinek kijelentésében a szellemi szabadság tekintetéből ugyan nem gátolhatni, de kijelentett véleményiért büntetni szabad, sőt szükséges. Minden, ki a büntető-jog elveinek némi figyelmet szentelt, megvallandja, hogy a büntetesszabásban kétségkívül a bűnös czélzata is szüggal mérlegül; de milly nehéz ezt méltó figyelembe venni ott, hol, valamint minden sajtóbeli vétség-nél, egyrészt a vádolt tetteiből nem tűnik ki elégé a bűnös iránya; más részt pedig sokszor a bűn lényege csak a bűnös szellemi irányában fekszik. Mi vezérlelndi tehát a bírói ítéletében a kérdéses sajtó-visszaélés szellemének megismerésében? a vádolt író czéljának megítélésében? egyedül a vádolt irat? ez magában artatlan lehet, csak

ond-
ászló
őjte-

s mé-
it, és
hogy
vékel-

per

Szlo-
i apri-
snok,
hírde-
3)

Lázár
bhatárt
e f. é.
ely hi-
szokott
3)

dtatik:
dásból,
gy egy
et nye-
művek
olvas-
A szer-
tja. g.)
ék-e az
za meg.
íránt a
g intéz-

toknok.

Borbála,
a méltó-
lytában
nyomán
us 16án
szint e
nyokra
lis 23án
az ügy-
gált; melly-
meghíni
n 1842.
ottja 3)

at iszt
az erdő-
gazdál-
gált, és
Börbála
ban 303-
ban lakó-
mre ügy-
3)

Móricz ur
hogy f.
en kebe-
arab. és
újert hág-

ló, atyja
Lisette,
Reveler,

atyja St.

mélő 6.
alkalmas
y pedig a
ndó kész-
el ki fog
dán Gróf
észi hiva-
3)

p. pénz b.
108 — ft.
100 $\frac{1}{8}$ —
76 —
69 $\frac{5}{8}$ —
276 $\frac{1}{4}$ —
55 $\frac{1}{4}$ —
t 65 $\frac{1}{2}$ —

ett.

az író helyzetétől, ismeretes szellemi irányától nyerheti veszélyes erejét 's hatását. Tehát az írónak köztudomásu szelleme, kíváncsi, érzései? Nem teszen é ez annyit, mint a legveszélyesb — bírói eljárás szent színébe burkolt — önkénynek, 's politikai szenvedelmek-sugta ítéleteknek tág kaput nyitni?; nem teszen é annyit, mint azon önkényt, mellytől az előleges vizsgálati rendszer mellett olly igen rettegünk, sokkal fontosabb, sokkal veszélyteljesebb mezőre helyzetetni?; nem teszen é annyit, mint azt kívánni, hogy az ítélőszékek, legyenek ezek eskütszékek, vagy kormány-rendelte bírák — a köz állomány érdekének tekintetéből, bírói széken, politizai és politikai nézetekből kiindulva — az egyének érdekét sértsek; vagy szigorú jogossággal az egyének iránt eljárván, a közállomány politikai szükséginek meg ne feleljenek? — Továbbá az előleges vizsgálati rendszer — csekély és ritka kivételek elmellőzésével — egyaránt szokott hatni minden íróra, és bár ezen hatásnak az elmebeli kifejlődésre 's előmenetelre sokszor káros befolyását méltányolni teljesen tudom, mégsem tagadhatni, hogy a most elfogadott szempont, az egyének iránti igazságot, fentartván az előleges vizsgálat, e tekintetből is a büntető rendszernél alkalmasabbnak látszik. Kiki tudja, hogy régi közmondás szerint, bírói eljárásnak csak ott lehet helye, hol vádló találtatik. De míg anyagi tett, melly az egyének érdekeit sérti, sok, sőt legtöbb esetben vádlóra, 's így bíróra és büntetésre is talál, sajtóbeli visszaélések, mellyek fontosságának mértékét sokszor egyedül a fenálló politikai viszonyok, a kormányemberek nagyobb vagy kisebb figyelme, szabadabb vagy szigorúbb szelleme nyújtják, részint a bírói figyelmét, 's az érdemlett büntetést elkerülik, részint büntetés alá esnek, midőn sok más veszélyesb büntetlenül maradnak; és így szinte azon önkény súlyát érzik, melly az egyénekre nézve a büntető rendszer mellett csak igen ritkán elkerülhető. Hogy tehát mind azon okot, minélfogva a büntető rendszert az egyénekre nézve olly igazságtalannak 's nyomasztónak tartom, néhány szóba központosítsam, nem mondhatok egyebet, mint hogy a sajtóbeli kihágások szellemiek, nem anyagiak is, — a rágalmi 's egyénsértési eseteket kivéve — többnyire inkább veszélyes, mint magokban bűnös tettek lévén, inkább a politizai gondos előrelátás, mint a bírói büntető eljárás körébe tartozandók; az utóbbinak pedig már csak azért sem lehet itt helye, mivel a közállomány politizai és politikai szükséginek semmikép meg nem felel, és mint politizai hatalom járván el, a sajtó-kihágásokból származott veszélyeket el nem hárítja; és ezen nézetem vezet állításom második pontjára.

Magyar tudós társaság. F.é. januárban meghalozott Krumbholz János Sámuel, Apponyi Antal és József grófok pénztárügyelője; Pozsonyban nov. 24. 1841. költ végintézete erejével a m. tud. társ. pénzalapja nevelésére 400 pftot hagyott. Az Elnök rendelkezéséből. Pesten, febr. 5. kén 1842. D. Schedel F. titoknok.

(Kisfaludy-társaság.) Febr. 5. délelőtt tartott a m. academia terében a Kisfaludy-társaság nyilvános közlése. A titoknoki hivatalos jelentésekben kitéstik: 1) hogy a társaság ez évben nagyobb körre tágitván munkálkodását, ehez módosított új szabályokat dolgozott ki; meghalt tagja Csató Pál helyébe Schedius Lajos kir. tanácsost választá taggá, egyszersmind helytartó elnökévé, 's ezenkívül újabb szerkezete következtében: Erdélyi Jánost, Gaal Józsefet, Garay Jánost, Hunfalvy Pált, Kiss Károlyt, Kiss Jánost, Kisfaludy Sándort, Lukács Mórict, Nagy Ignácot, Szabó Istvánt, Vachott Sándort és Vajda Pétert, tagjaivá. A társaság újabb szerkezete szerint igazgatóra is lévén szükség, e helyre Schedel Ferencz; segédtitoknokká egyszersmind pénztárnokká: Nagy Ignác; ellenőrré Bartfay László; 's a gazdasági választmány tagjaivá: Kiss Károly, Lukács Mórict, és Székács József választattak. Kisfaludy Háróly munkáinak újabb, 's az elsőnél csinosb, hibátlanb, egyszersmind olesőbb kiadását, 's ezzel a „nemzeti könyvtár“ első kötetét kezd meg, mellyből ekkor 2 füzet jelent meg, a közönség által

olly jól fogadotva, hogy már 3ik kiadás van sajtó alatt; kiadá továbbá évlapjai első két kötetét: 4 szépműtani, 's 20 költészeti pályamunka bírálatával foglalkodott, 's új jutalomtéléteket tűzött ki. II. A) pénztár állapota, a társaság által kibocsátott aláírási iverk következtében szépen gyarapult). Az akkorig beküldött néhány aláírási iver szerint a tavalyi 1890 pengő forintnyi tőke 2770 pengő forintra szaporodott; ugymint: Czambert János „űgyes selyemtenyésző“ című ajándék könyvecskéjéből bejött 10 fr.; alapítók lettek: Viola József 70 forinttal, gr. Andrássy György, gr. Andrássy Györgyné szül. gr. Königsberg Francziska; gr. Batthyány Kázmér, Bloch Mórict, Fogarasy János, Kis Lajosné szül. Mészáros Mária, Lukács Mórict, b. Podmaniczky Armin, b. Podmaniczky Fridrik, Rákóczy János, Schedel Ferencz, Schedius Lajos, Szemere Pál, Trefort Ágoston, gr. Zichy Domonkos rosnai püspök, és egy névtelen egyenkint 50 p. forintjával, 's így összesen 17; — pártoló-tagi minőségben pedig segédpénzeket köteleztek: Szaniszló Ferencz apát 25 forintot három évre, Kiss-Csapó Ida asszony 8 forintot tíz évre; Kiss Miklós és Czernkovich József 4—4 forintot örök időre; Privitzer István, Smaich Bertalan, Merzlyak Eduárd, Cinielli Antal, Inkey Ödön, Farkas Rudolf, Szerbeczky Lajos, Iginio Scarpa, Susani József (Fiumében) mindnyijan 4 ftot hat évre; Székács-Vörös Julia, Szabó Pál (Triestben) 4 ftot öt évre; Hunfalvy Pál, Pintér Ferencz, Bicskey N. 4 ftot négy évre; Urbanovszky Jusztin és Ruttkay N. 4 ftot három évre; gr. Dassewffy Virginia, Thóber Lajos, Boronkay-Vass Klára, Richter Alajos, Szirmay-Szulovszky Terézia, Stuller Ferencz, Tóth Lőrincz 4 ftot két évre; a Hór, kassai társ. egyesület, Herczegh János, Danilovits Mihály, Rimánóczy Ferencz, Gönczy Gábor, B. Miske Anna, Szidor Antal, b. Szennyei Pál, b. Szennyei Nina és Laetitia, Csacsko Imre, gr. Széchen Miklós, Szemere Pál, Szontagh Pál, és Forster-Ruttkay Sarolta egyenkint 4 ftot egy évre; összesen 193 ft évenkinti segélypénzt. — Ezek szerint a társaság bevétele kamatokból, pártoló-tagok segélypénzeiből és tavalyi pénztármaradékból összesen 301 ft. 28 kr.; kiadása pedig jutalmazásokra és vegyes költségekre 152 ft. 35 kr. 's pénztármaradék jövő évre 168 ft. 23 kr.; minél szükség megjegyezni, hogy az előszámlált 17 alapítvány csak e napokban ajánlatván, ekkor nem kamatozott, a segélypénzek is csak most fizettetvén be, eddig nem használtathattak. — III.) Az ideai szépműtani kérdésre kitett 15 arany jutalmat nyerte azon pályamunka, mellynek jelszava: „még a dal határtalan országában is legyen hazafi a költő“ mellynek szerzője: Müller Godofréd jogtanár Pesten. — Akadémiai feladásra kitett 12 ar. jutalmat nyerte azon szatyra, mellynek jelszava: úgy akarad 's örömet jövők én a gyűlésbe Csallánál, ezime pedig: Vegyes házasság Szerzője: Vajda Péter. Dicsérettel említték a „Censura“, „Állatok restauratója“, „Emlékbeszéd“, „Zenekórság“ és „Indítványok“ ezimeket viselő szatyra, mellyek szerzői amondott rendben: ismét Vajda Péter, Szentmiklós Sámuel, Szilágyi István, Gaal József és Tárkányi Béla. IV.) Jutalomtélétek 1842: a) Szépműtani kérdés: Mint-hogy cselekvény a színműnek lényege, 's a művelt világ ítélete szerint Sophokles a cselekvény alkotásában igen kitűnő: mutattassék meg, miben áll Sophokles mindegyik színművének cselekvénye, ugymint eleje, fordulata és feloldása, és vonassék ki abból a színműi cselekvénynek (Handlung) elmélete. A pályázó a például idézendő helyekre nézve, görög eredeti helyett jó fordítással is élhet. Jutalma 15 darab arany. b) Költészeti feladás: A művelt népeknél az ugynevezett társasági vagy körénekek nem utolsó fűszeret teszik nagyobb kisebb magánvigalmainknak. Illyeneknek, kivált emelkedettebb szelleműeknek, mi teljes szükségét látjuk. Mint-hogy mindennek, mi a társaság életre szepítőleg hat, nálunk kettős érdemet tulajdoníthatni: a társaság ezuttal az említett hiány pótlóztatásá ohajtaná eszközölni. Ennélfogva kívánatik: egy a nemesb társaságok hangján nemesb örö-

möket 's magasb polgári 's emberi irányokat kifejező körének. A költő, váltva, mind a hazafi és polgár, mind a magános élet különféle álláspontjaira teheti magát, 's a karnak is, mellyben a társaság az egyesnek érzésébeni osztozását jelenti, 's mintegy a költői egységiséget társasági egyetemiségre emeli, helyet engedhet. A versalak választásában az énekelhetőségre fog ügyelni. Jutalma 12 darab arany — Mindkét rendbeli pályamunkák beküldésének változhatlan hatánapja november 20dika 1842; mikorra azokat tisztán 's idegen kézzel leírva, lapozva 's írójuk nevét rejtő, gondosan bepecsételt levélre hivatkozó jelleggel ellátva a társaság titoknoká veszi által. A kéziratok a társaságnál maradnak. A jutalmat és dicséretet nyerendők pedig a társaság évlapjaiban fognak megjelenni, szerzőiknek 20 példány adatván. — Tóth Lőrincz, titoknok.

Magyar Gazdasági Egyesület.

A szőlőművelési szakosztály helybeli tagjai nm. Ürményi Ferencz vbt. ur ő excja elnöksége alatt mult hó 13kán ülést tartván, mindenek előtt az iránt tanácskoztak: mi módon lehetne az országos szőlőiskolában olly pince 's hajlékot felépíteni, melly nemesek a szőlőműveléssel összekötött célokra megfelelő alkalmakat magában foglalja, hanem egyszersmind azon kitűnő jó hírnek 's vélemények is megfelelően, mellyet korán elhunyt alapítója, Schamsz ur munkássága által ugyszólván európaszerte gerjesztett? — mert noha egyes hazafiak és ügybarátok e célra készpénzben már 400 pengő forintnál többet, 's nem megvetendő mennyiségű építésztereket ajánlottak; mégis azon 4000 pengő forintból, mibe terv szerint egy egyszerű díszes hajlék kerülne, sokkal több hiányzik, mint a mit a M. Gazd. egyesület csekély vagyoni tehetsége 's az iránta mutakozó, földművelő hazánkat épen nem a legkedvezőbbben jellemző — gyenge részvét mellett e célra áldozhat. — A legszívesb köszönöt szavaztatván tehát mindazoknak, kik erre eddig hazafiu segédkezetek nyújtának; határozottat egyszersmind, hogy az ügybarátok a nyilvános lapok útján hazafiu adakozás végett szólíttassanak fel még egyszer, nehogy ezen intézet, mellyet a legműveltebb bortermesztő országok, mint magában egyetlent magasztalnak, szűkkeblűségünk 's hanyagságunk miatt számos egyéb intézeteink szomorító példája szerint, 's nemzeti büszkeségünk nem kis gúnyára ismét tönkre jusson.

Ugyanezen léleében határozá el a szakosztály, hogy a gazdaközönség előtt már dicséretesen ismeretes és sok tapasztalásu önologusunk Légrády László ur vezérleése alatt (kit az Egyesület legközelebb szőlőigazgatónak 600 p. fr. évdíjjal végképen megválasztott) vidéki vinczellérek bemutatása már ez idén megkezdessék. — Illy vinczellérek saját költségükön egyedül az Egyesület tagjai küldhetnek, kikre nézve különös figyelemmel lesz a szakosztály azon körülményre, mi-kép a bejelentés sora szerint felveendő vinczellérek az ország különböző vidékiről legyenek, hogy így az országos szőlőiskolában szerzendő ismeretek és tapasztalások is a kilépők által a haza külön tájékain egyenlően terjesztethessenek 's fogadatosíttathassanak. A hely szűke, 's az 5 holdnyi szőlő csekély területe miatt fel még most csak nyolc olly tanuló vinczellér fogadtatik, kik közül már öt ez évre ki van nevezve, 's így csak

*) Eddigi adakozások az orsz. szőlőiskolában építendő pince-re és hajlékra. Készpénzben: Andrássy György gr. 25 fr.; Batthyány Kázmér gr. 5 ar.; Batthyány Lajos gr. 20 fr.; Bezeredy Ist. 5 fr.; Csapó Dániel 20 fr.; Csekonics János 20 fr.; Czindery László 20 fr.; Festetics Ágoston 10 fr.; Forgács Lajos gr. 2 ar.; Károlyi György 25 fr.; Károlyi Lajos gr. 25 fr.; Lunniczter József 5 fr.; Marczibányi Lajos 10 fr.; Orszy György b. 20 fr.; Rosty Albert 10 fr.; Szapáry Jós. gr. 10 fr.; Széchenyi Istv. gr. 20 fr.; Szerecsy István k. személynök 4 ar.; Teleki Sámuel gr. 15 fr.; Trsztyanszky Istv. 10 fr.; Ürményi Ferencz vbt. 25 fr.; Valaszky János 5 fr.; Vigzavó Antal 10 fr.; Id. Zeyk Dániel 6 fr.; Zichy Miklós gr. 50 fr.; Zichy Ödön 25 fr. Építésztereket ajánlottak: Batthyány Fülöp hg. 30 ezer faltéglát és 10 ezer cserépsindelyt. Buda főváros 10 ezer faltéglát, és Zichy Miklós gr. minden márványt, mi az épülete megkívántatik.

három
gok,
tanak,
tályná
buzgó
nácson
külden
együtt
a remé
lyi szö
egyik
külön
egye
ny é
sok ág
dasági
közül
gyüm
mind a
hasznó
lett pe
sok m
ismétel
gyaror
nem te
hogy r
ságnak
menthe
jai vhs
tes chs
lunk,
nem ar
zünk,
lyek al
gunk 's
atlan h
Ország
egyesül
tenyész
vettetés
lyek al
lyen al
fiók-eg
belében
kolak,
tanuló k
sére, 's
nének;
gyesüle
tóságok
és k öz
vott, —
atyjain
munkál
A
zonban
gyüm
beli áld
nek csel
len szik
ni megk
eszköze
nyek t
kel, m
honi kis
részeny
tásu fr
szágbn
érintet
járultak
gazdasá
városa
ponti c
ni, melly
mölcsfák
állítatva
raul, n
kertbará
mivelhes
lehető l
tetszése
Az aláír
tendő ré
göre h
valamint

három hely üres, melyekre nézve azon f. cz. tagok, kik magoknak itt vinczellérek nevelni ohajtanak, ne sajnálják becses szándékukat a szakosztálynak kijelenteni.

Szives hálával fogadta végre a szakosztály buzgó hazánkfának, id. Zeyk Dániel kora tanácsos urnak II rendbeli erdélyi fajta szőlővessző-küldeményét a melléje csatolt részletes leírással együtt, 's határozá egyuttal, hogy e szőlőfajok, a remélhetőleg még később hozzá jövő erdélyi szőlőkkel együtt, mint az összes gyűjtemény egyik becses része, az országos szőlőiskolában elkülönözve miveltessenek. Pesten, febr. 3. 1842.

Török János

egyesületi előadó, mint e szakosztály jegyzője.

Felhívás a honi gyümölcs-tenyésztés ügyében. A nemzeti közjólét ama sok ágozatu factorai között, melyek a magy. gazdasági egyesületnek mindenek előtt cselekvési eszközül 's feladásul jutottak, kitűnő helyet foglal a gyümölcs-tenyésztés — Felesleg volna itt mind azon szellemi gyönyört 's erkölcsi 's anyagi hasznót, mi abból az összes hazára, mindenképpen pedig a köznépre háramlik, 's mit előttünk mások már annyiszor 's oly velősen elmondottak, ismételni; felesleg volna itt mutogatni, hogy Magyarország határai közt alig van pont, mely meg nem teremné a gyümölcsöt. — Elég tudunk azt, hogy mi magyarok ez ágában az emberi munkásságnak és élvezetnek saját hibáinkból szegények, a menthetlen nélkülözés 's az iparkodóbb külföldi rabjai vagyunk, hasonló ahhoz, ki magát önkényes éhséggel gyöttri; nem méltók, — ha nem okunk, — e földre, melyet szomszédink nekünk nem ama csekély jóért irigylenek, mit rajta élvezünk, hanem azon kimeríthetetlen kincsekért, melyek abban elrejtve vannak, 's melyeket mi minagunk 's utódaink legnagyobb kárával megbocsáthatatlan hanyagsággal eddig magunktól eltaszítunk. — Országos érdekünk tartá tehát a magyar gazdasági egyesület egyes közremunkálása által a gyümölcs-tenyésztésnek országos terjesztését 's megkezdését előmozdítani; 's azon módok között, melyek által e közhasznú célra hatni ohajt, első helyen állnak az ország minden részeiben, mind a fiók-egyesületek által, mind az egyes községek kebelében létesítendő kisebb nagyobb gyümölcsfa-iskolák, melyekben a helybeli tanítók által már a tanuló kisdédek a gyümölcsfa-kezelésére, miveltésére, 's nemesítésére gyakorlatilag oktatódnak lennének; — esdve 's reménytelve függesztí az egyesület e részben mindazon világi 's egyházi hatóságokra szeméit, kiket a „G o n d v i s e l é s és közbizalom“ a közjó vezetésére meghívott, — 's különösen azon férfiakra, kiket a nép atyjainak nevez! Az ő részvételük 's buzgó közremunkálásuk félig nyert győzelem!

A legsürgetőbb 's legközelebbi feladás azonban jelenleg egy középponti országos gyümölcskert létesítése; de ez oly pénzbeli áldozatot kíván, melyet a zsenge egyesületnek csekély vagyoni ereje meg nem bír. Ez egyetlen szikla képes volna az egyesület feltartóztatni megkezdett pályáján, ha korunk egyik hatalmas eszköze, az egyesült erő, vagyis a részvények útja nem kecségtetné azon jobb reményekkel, minőket hasonló alapra tervezett több rendű honi kisebb nagyobb vállalatok sikere igazol. A részvények útja az, melyen az európai híru 's hatású frauendorf-i gyümölcsös kert is Bajorországban létesül, 's melyhez, mint más helyütt már érintetett, hazánkból több mint 400 részvényt járultak. Ugyanezen példa nyomán ohajt a magy. gazdasági egyesület részvények útján sz. k. Pest városa szomszédságában egy nagyobb szerű középponti országos gyümölcskertet alapítani, melyben minden éghajlatunk alatt tenyésző gyümölcsfák összegyűjtve, 's terjedelmes faiskolák állítatván egy részről a fiók-gyümölcsösök raktárául, más részről a végre szolgálgjon, hogy ott kertbarátok magokat a gyümölcs-tenyésztésben kímélhessék, 's hogy magának onnét akárki is a lehető legolcsóbb áron gyümölcsfákat tetszése szerint választhasson 's szerezhessen. Az aláírandó 's csak egyszer és nem többször fizetendő részvényt az Egyesület öt forint pengőre határozá, azon kedvezéssel, hogy az aláíró valamint az illető kertészeti szakosztály minden vi-

kozásaiban szabadon részt vehet, úgy egyszerűen, mihelyt a kert eladó oltványokkal 's csemétekkel bír, azokat saját szükségére más vevőkhez képest a kiszabott árnak felért kapja. — 'S így az erkölcsi hasznót, mi a közjó előmozdításából mindnyájunkra egyaránt háramlik, anyagi nyereséggel is levén összekötve, nem méltán tápláljuk-e azon édes reményt, hogy a két testvérhaza minden jó gondolkozásu fia és leánya e kis áldozatot leteendő a haza oltárára, oly intézet létesítésére, mely egyedül, örökösen 's valóban az övék, 's melynek célja e szeretett hont — virágzóbbá, szebbé 's gazdagabbá tenni!

Részvényaláírások 's lefzetések elfogadására, 's a „M. Gazd. Egyesület kertészeti szakosztályának“ czime alatti beküldésére minden rendű egyházi és világi hatóságok, egyesületi ügyviselők, fiók-egyesületek, és szerkesztőségek hazafui bizodalommal kéretnek. Költ Pesten a M. Gazd. Egyesület kertészeti 's gyümölcs-tenyésztési szakosztályának f. é. febr. 9-én tartott üléséből.

Török János,

egyesületi előadó, mint e szakosztály jegyzője.

(Ungbó.) jan. 31. 1842. Megyénk évnegyedes közgyűlése f. h. 24-ére, és így épen az itt beállott országos vásár napjára estvén, — leginkább a határnap pontos megtartása végett megyénk RR-dei szeretett első alispánunk elnöklété alatt sereglének-össze. A Scontró felolvasása után, legott több k. királyi parancs hirdettek ki; melyek fogantatása határozatván, a mult évi octoberi közgyűlésen hozott határozat értelmében, most a gyűlés első napján, a martiusban tartandó t. székekre alkalmas táblabírák az elnökség által nevezettek ki. Tisztelt alispánunk e részben is oly tiszta és dicséretes eljárási módot gyakorol, hogy nekünk az elnöki önkény ellen panaszkodni semmi okunk nincsen; — a mennyiben minden t. székre vagy két egyént a t. széki gyakorlatban megöszültek, 's mélyebben beavatottak közül megtartván, a többit változtatva táblabíráink nagy koszorujából nevezi ki, 's ez által is köz tetszést 's megalégülést aratván, megyénk legnagyobb bizodalom méltán bírja. Ezek után a feljebb érintett országos vásár miatt, e napi tanácskozásunknak csak hamar vége lön. — Következett napon, az első napi jegyzőkönyv szokott meghitelesítése után, az elnök alispán fájdalomteljes részvétellel hozá elő báró Ghillányi Sándornak, megyénk egyik igen lelkes és érdemdús polgárának kora elhunytát; rövid, de velős szavakkal emlité meg az elhunytak ama nagy műveit, tetteit és vállalatait, mikkél a boldogult, élete rövid napjaiban, megyénk anyagi 's szellemi jólétét fíradhatlanul előmozdítani igyekezék; minthogy pedig ez által, az itt tanyázó katonaság élelmezése is, mely a boldogultnak sok vállalata közé szinte tartozott, félbenszakasztott, ez okból jelenté: hogy ő az e részben már előbb a kisgyűlésből lett kiküldetésénél fogva a katonaelmézés tárgyában árosökkentést tartván, ezt a vállalkozóknak öszvesen is, de részletesen is, kiadhatná; és pedig öszvesen: a széna időközbeni megolcsósulása miatt az előbbeni szerződéshez képest 375 pfnyai nyereséggel; ellenben pedig, ha a kenyér, zab és szénarészletek külön külön vállalkozás mellett adatnak ki — a szénát ugyan olcsóbban, a zabot azonban 's gabonát drágábban szerzhetheti meg; sőt némelyek kívánságára kérdést teve egyszerűen: vajjon gazdasági szempontból nem lenne-e hasznosb: a széna és zab-részleteket a vállalkozóknak kiadni, a gabonát ellenben, mivel ezt a vállalkozók legdrágábban tartanak, a házi pénztárból szerezni meg, 's a magtári biztosok által kezelteni? — Minthogy azonban éppen a házi kezelés viszonyai, e megyét az árosökkentési elvnek elfogadására vezették, e rendszertől tehát most eltérni annál kisebb szándék mutatkozott, mennyiben az élet ára mindig ingó lévén, e képzelt nyereséget is kétségessé tenné; — ezért tehát az árosökkentést melletti öszves vállalati legezelszeríbbnek találhatván, a jelentéstevő e. alispán a vállalkozókkal kötendő szerződésre utasított, egyszerűen pedig az élelmezés pontos kezelése végett, a vállalkozók kérelmére, három biztos rendeltetett, kiknek azonban a megye csak címzet adand, 's egynekegynek csak 20 ftot fizetend; a többi a vállalkozók dolga lévén. — Ez alkalommal az elhunyt, 's megyénkben különösen tisz-

telt bárónak megpendített neve, a KK. és RR. szívében rejtett sebet elannyira megújítá: hogy a köz-kívánatot, az elhunytak felejtethen érdemeit, 's az innen eredt megye közsajnálatát örökemlékül a jegyzőkönyvbe iktattatá. — Az e napon hirdetett m. k. helytartó tanácsnak k. intézvényei közül leginkább négy rendű számolhat köz-figyelenre; az Isőben a közhajókázás érdekében (mit némelyek csak a sószállításra magyarázni hajlók) megyénknek meghagyatik: hogy a partjainkat mosó Tiszafolyam a hajókázást veszélyező fa-törzsököktől tisztítassék ki, úgyis az a parthoz közellévő fák is, mennyiben a folyam medrébei lerohanásuktól félhetni, vágassanak-le; mely közjóra célzó k. intézmény nemesak elfogadtatott, de hasonló érdekből, 's a folyamok feltartóztatása által okozható árvizek elhárítása tekintetéből, a Latorcza vízére is kiterjesztetett, meghagyatván, a sz. bíráknak: hogy az illető földes urak felszólítása mellett, a rendelést fogantatassák. A 2dik k. intézvény tárgyazá az Ung folyamán felállított bozdosi malmot, mely iránt az 1840dik évi Xdik t. cziknek hozatala előtt, gróf Vay Abrahám kir. biztos ő exeja máris rendelkezni kezdvén, később megyénk a felhívott törvénytől fogva a kir. biztosnak minden további befolyását megszüntette, 's neki eddigi fíradozását illőleg megköszönve, egyenesen megírta: miszerint a törvény a vizek szabályozásáról másképp rendelkezvén, biztosságára többé szükség nincsen; egyszerűen pedig helyébe a megye kebeléből küldöttséget rendelt. Most azonban a Helyt. tanács a tisztelt kir. biztos eljárását továbbra is meghagyatván, — ennek ellenére a megye illő tisztelettel megírta határozá: hogy ő a törvény világos rendelkezéshez ragaszkodva, többé e tárgyban a kir. biztos el nem fogadhatja — A 3dik arról rendelkezik: hogy az Ungvár városi szülők gyermekeinek iskoláiban szorgalmatosb járatására szoríttassanak, — mit e megye a falusi iskolákra is kiterjesztvén, e részbeni felügyelést a sz. bíráknak meghagyá. — Szívvel kívánjuk: hogy ennek sikere is legyen; a 4dik k. intézvény Megyénk ismételt felírásának, 's tiszt. főügyészünk velős véleménye következtében keletkezék, — melyben a k. Helytartóság megengedi: hogy a nyugalmazott katonatisztek, országgyűlési költségeket, nyugpénzeiktől is viseljék. Folyt. köv.

(Árvábul.) A m. évi decemberi évnegyedes közgyűlés dec. 15-re lévén kítűzve, némi közbejött ünnepély miatt dec. 28-kára halasztatott, és jan. 6-án bevégeződött, melynek vezetésb eredményei ezek: Miután az új főisp. helyettes Marczibányi Antal ur megválasztására kiküldött választmány jelentést lön, — egy eszedő-levél olvastatott fel, mely az árvai uradalmi jobbágyok nevében, földesurasága 's egy megyebeli fősz. bíró ellen panasz-kép legfensőbb helyen benyújtva volt, 's onnan a kir. Helyt. utján a megyéhez érkezett. Ez köz tárgyalatás alá vétetvén, miután annak tartalma főképp oda látszott irányozva lenni, hogy egy megyebeli fősz. bíró némely ljeszek helységi lakosoknak testi büntetés és fogság alá vétetése miatt felelet terhe alá vonassék*), a KK. és RR. figyelmezve arra, hogy a szeptemberi közgyűlés alatt, ugyan e tárgyban azon fősz. bíró által hivatalos jelentés adatott be, melyből kisért, hogy az említett ljeszek helység előjárói, némely katonáskodó egyének iránt a főnadi kormány rendelete következtében kívánt bizonyítványokat részükre aláírni 's a helység pöcsétjével megerősíteni vonakodtak, 's abban szigorúbb fenyték mellett is, az érintett helység lakosai felingerlésével 's meghagyásával ellenállottak, — nehogy oly gyanú, mintha egy részről a panaszlók az illető földesurasággal kötendő némi alattomos szerződésre kényszerítve lettek, vagy más részről az érintett fősz. bíró abban törvénytelenül

*) A kerületi hadi parancsnokság által arra lévén felszólítva a fősz. bíró, hogy a helységben bizonyos katonát illető bizonyítványt eszközölne ki, mely egyszerűen a helybeli előjáróság által aláírva, a helybeli pecséttel megerősítve 's német nyelven szerkesztve legyen; minél fogva a fősz. bíró tudván, hogy a bíró németül nem ért, a hozzá intézett bizományban érintvén a czélt, csak albat küldött aláírás és pecsételés végett, 's ezt a bíró megtenni több ízbeni felszólítás sőt megfenyítés mellett sem akarta tartani, nehogy a katonák csak ürügy lévén az aláírva, tudja lsten minő, az egész helységet károsító fogalmazás jöved.

eljárta volna, áradjon, az említett hivatalos jelentést a nmgk. Helyt. tanácsnak felküldeni rendelték. — Továbbá az érintett panaszlevél egyéb kitételeire térve, mennyiben a panaszlok azt adák elő, hogy az új urbéri törvény 's abból származott bánásmód, erőszakosan a fenálló szerződések felrétételével hozatott, a nmgk. Helyt. tanácsnak, addig is, míg a múlt aprilis és május hónapokban leérkezett intézkedések értelmében már folyamatban levő több panaszpont bíróságra eldönteni fogja, előterjeszteni határozta azt, hogy ezen kitétel alaptalanok 's a panaszlok ön meggyőződésük 's lélekisméretök ellen beadottnak bizást állíthatják; mert történt, hogy az 1833-ki országgyűlés bezártával a megye tapasztalván, hogy a kebelbeli adózónép, az új urbéri törvénytől magának tömérdek jótékony-ságot igérve, annak előbbi behozatalát türelmetlenül várja, azon habozó állásba tétetett a megye, nehogy egy részről a fenálló szerződések általános megerősítésével, vagy urbéri útra igazításával a már nyilvánított nyugtalanságnak magvait nevelje, más részről pedig, nehogy az urbéri bánásmód általános behozatalával az inséggel küszködő adózónépet erején felül terhelje; annak következtében legezéltirányosbna tartá a megye, megrendelni: hogy az új urbéri törv. cikkek kihirdetésére kiküldött választmányok, ott, hol örökös szerződések léteznek, azokat tovább is helyben hagyják, 's minden előfordulható kérdéseket az urbéri útra igazítsanak; hol pedig ideigleni szerződési bánásmódot találóan, az illető jobbágyi helységeknek szabad akaratjokra hagyják: tovább is az urbéri szerződések mellett megmaradni, vagy a törvényes urbéri bánásmódot vállalni fel. Minek nem volt más eredménye, mint hogy az árvai uradalomhoz tartozó községek közt egyedül három maradt a szerződés mellett és most is alatta létezik, többi pedig mind, nem ügyelve a választmányok által tett szorgosabb intézkedésekre, 's a szerződési 's törvényes urbéri bánásmódot közti különbségnek világos bebizonyítására, nemcsak önkakaratlan, hanem sürgő ohajtással új urbéri bánásmód alá kívántak vettetni; — miben annyira ment a lelkesedés, hogy ugyanazon jobbágyi községek akkor is, midőn a felvállalt urbéri bánásmódból reményelt jótékony-ságok helyett az előbbinél nagyobb terhet éreztek volna, azt nem az önmagok által felrétett szerződési bánásmódnak, hanem annak, hogy az új urbéri törvény nem hiven hirdettetett ki, igyekeztek tulajdonítani, úgy hogy az illy helytelen állítás visszaütésére kényszerítve látta magát a megye: egy katonai hatalomkar kereséséről gondoskodni, de még akkor is az erőszakos móddal bebizonyítást félre téve, attul elállott 's annak helyébe szelidebb utat választván egy kir. biztos kiküldetését kérte ő felségétől, 's meg is nyerte, kinek az új urbéri törvényrendeletek valódi állapotja felett a megyebeli adózóknak teendő felvilágítását, minden nyugtalanságnak megszüntetését 's az eligazítandók eligazítását méltán remélhette. Mindazáltal a nép az akkori atyáskodó intések 's felvilágosításról megfellegetve tovább is némely kétségkívül nyereségét hajhászó egyének felvizsgálásával nyugtalankodni nem szűnik. — Minthogy ezen tárgy az egész hazai jobbágy-ság és törvényhatóságok viszonyával összekötöttesben áll, annak itt előterjesztelt eredetét 's folyamatját a t. cz. közönséggel közölni nem vélem czéliránytalanoknak, azért is, hogy, ha netalán az ország más részeiben a jobbágy-ság közt elégtelenségből kitört hasonló viszálykodások itt amott uralkodnak, az ott valamint itt is, nem egyéneknél, mint a bizalmatlan és tudatlan pórnak tulajdonítható. — Előfordultak továbbá Csanádnak a székijog eltörlesztésére, és Borsodnak a papi javak mire fordítására felhívó levelei, mellyek felolvastatván, minden szövegtől azok tárgyalatása akkora halasztatott, midőn az országgyűlési követeket illető utasítás kidolgoztatni fog. Minek rendében, az országos tárgyak szaporodása tekintetéből, az országgyűlési követeknek szolgáló utasítás kidolgozására választmány neveztetett, olly megjegyzéssel, hogy a kinevezettek kivül is, t. i. a RR. közül, kik ezen deputationalis tanácskozásokban részt venni akarnak 's fognak, hasonló szavazattal birjanak.

Ennek következtében indítványoztatott, hogy mivel az országos dolgok a haza más polgárait is egyaránt érdeklik, illő, hogy azok tárgyalatásánál olly egyének is, kik eddig a köz tanácskozásokba

befolyjni nem szoktak, nevezetesen az ágostai vallású lelképásztorok is jelen lehessenek 's a választmányhoz eldöntő szavazati joggal felruházva soroztassanak. Melly indítvány egy kis vitára adott alkalmat, 's azt mint még nem korszerűt az elnök elmellőzni kívánta, igen bőlesen azt javasolván, hogy ez indítványnak tárgyalatása inkább a küldöttségnek feladatúl ajánlatsék; de a többség, melly közt némely cath. egyén is az indítványt pártolván, azoknak deputáltatását kívánta és sürgette, 's így azonnal két evang. lelkész értesítő szavazattal tanácskozandó a választmányhoz csatoltatott, 's további felszólalás után még egy harmadik is adatott hozzá. E mellett meg kell jegyezmem, hogy itt a két fél közt mindig a legkivánatosb egyetértés és rokonszeretet dívatozott, és soha semmi különbözős errenézve nem létezett. Valamint azért a cath. félnek, melly a korszellem-hozta igazságot szeméi előtt tartva ezen minden feszültség nélkül vitatott indítvány alkalmával, annak elfogadásában, szelid elszántával és megegyeztetéssel járult hozzá, illy síma uton mutatott erejét és rokon érzelmét dícsérem; úgy más részről, ha a küldöttségnek öszves tagjait nézem, 's azok közt három evang. lelkészt és csak egy cath. papot látok, megvallo, hogy azt kissé túlságos és a cath. félnek nyilvános megrövidítésével becsuzott a ránytalanságnak tekintem.

— Bereghnek a hónapok nevei magyarosítására nézve tett határozata egyszerűen csak tudomásul vétetett. — Ugyanezen megye, egy magyar vándorkönyvvel utazott lakatos legénynek Laibachban elnem fogadása és visszautasítása miatt költ felhívó levelére, pártoló felírás intézetett. — Pest vármegyének felszólító-levele, a létrehozandó középponti vasútra nézve közbejött gátok eltávolításáért — szinte pártolást nyert 's a felírás mind a kir. Helyt. tanácshoz, mind ő felségéhez elhatározatott. — A marhahús ára egy krral leszállított és így a sovány marhának fontja 8 kr., hízalté pedig 9 v. krra van szabva.

Jövő közgyűlésünk martius Sra határozatott. —

A téllt igen lágy; 's rendkívüli, hogy e környéken most még eddig szán-út nincs, mert e kis hó is, melly új év beléptével a földet bepelyhezte, már elenyészett, 's az utak atól egészen tiszták.

Erdélyi országgyűlés. A januar 22kén tartott huszonkilencedik országos ülésben az előbbi jegyzőkönyv megállítása után, a kir. főkörmányszék megjelent a KK. és RR. ülésében és helyét elfoglalván, a KK. és RR. a múlt ülés 105k. szám alatti határozatuk következtésül, a rendszeres biztosság tagjainak megválasztását magokba foglaló szövegtől az edzőulikat a tárgyakhoz képest elkészítetett őt ládába béteszik, és ezután a kir. kormányzék az ülésből eltávoztván, elnök ő nagymglga a múlt ülés 104dik száma alatti határozat nyomán kirendelt bíró biztosság elnökét felszólítja: hogy a ládákat átvéven azokból a szövegtől a bíró biztosság tagjaival együtt szedjék ki, 's ő nagymglgát ennek bevégeztéről tudósítsák: hogy a szerint intézhesse el a jövő országos ülést: mire az ülés eloszlott.

A januar 24kén tartott harminczadik országos ülésben az előbbi jegyzőkönyv megállítása után, felső Fejérvármegye főispánja gr. Nemes János jelenté, hogy a bíró biztosság múlt ülés 107k. száma alatti megbízatása következtésben maga kötelességét bevégezve, a rendszeres biztosságok tagjaiva szövegtől többségével megválasztott egyének neveit külön példányokban leírva és meghitelesítve be kívánja adni, mellyeket elnök ő nagymglga általvevén 's felolvastatván, azok szerint szövegtől többségével a rendszeres biztossági tagok megválasztottak. E biztosságoknak kötelességükké tétetett, hogy a KK. és RR. által (per excerpta) előlegesen tanácskozás alá veendő és kidolgozandó tárgyakat kiszemelvén, azok iránt a Rendekeztésért; egyszersmind pedig az ítélmesterre biztatott, hogy mind az ezen rendszeres biztosság iránti törvényezik, mind pedig az e mellett ő felségéhez küldendő felirat terveit készítse meg.

Olvastatott Szamosújvár városa kérelemlevele, melly mellett a városnak a szabad kir. magyar városok sorába lett emeltetése iránti váltáslevelet benyújtván, ennek szokott módon kihirdetését kéri; — olvastattak továbbá brennerbergi Brenner Sámuelnek, Hüve József és Ferencznek, Czák Károlynak, Stock Fridriknek, Venczel Jó-

zsefnek, Krautner Dávidnak és Daniel Mihálynak könyörgő levelek, mellyek mellett nemesítő leveleket bemutató, kéri azoknak kihirdetését. — Határozat: általadatnak ezen kérelmek az érdeklött kiváltság és nemesítő levelekkel együtt bíró biztosság atyánkfainak megvizsgálás és véleményadás végett. — Mivel pedig ez alkalommal közügy-igazgató Horváth Ferencz azokat, hivatalánál fogva magával — lehető észrevételei megtehetése végett — közöltetni kérte: utasított azokkal együtt, kiknek ezen kiváltság és nemesítő levelekhez még valami észrevételeik lehetnének, az említett bíró biztosokhoz — Említésbe hoztatván, hogy mivel a 10k. ülés 39k. száma alatt meghatározatott, miszerint a királyi tábla elnöke ezen hivataláról szóló collationálisát, úgy az esküformát is, melly mellett irt hivatalába beigtattatott, a KK. és RR. nek mentől előbb mutassa be, minthogy a Rendekeztés határozatának még eddig elég nem tétetett; annál fogva határozatott: hogy a kir. táblai elnök országos elnök ő nagymglga által sürgetőleg szövegtől tássek fel az érdeklött collationálisnak és esküformának a KK. és RR. elibe haladók nélküli beadására. Ezek után elnök ő nagymglga ajánlván, hogy a 22k. ülés 79k. száma alatti határozat nyomán napi rendre már kitézött, és most sorra került magyar nyelv tárgyat a KK. és RR. vegyék előleges tanácskozás alá, az ülés eloszlott.

A januar 27kén tartott harminczegyedik országos ülésben, a jegyzőkönyv megállítása után, olvastattak a 23k. ülés 86k. száma alatt megállított elvek nyomán egyik ítélmester által készített, és ő felségéhez a rendektől elfogadott 's azt több példányban kinyomatni és aláírás végett felterjeszteni határozott hódolati törvényezik mellett küldendő feliratnak, úgy ezt a királyi biztosság nagymglgához kísérő tudósításnak terveit, mellyek köziratra kértvén, — kiadatásuk meghatározatott — Elnök ő nagymglga felszólítja a KK. és a RR. hogy a közelebbi múlt ülés 112k. száma alatti napi rendre tűzött magyar nyelv tárgyahoz szóljanak, mire ujabban is felolvastatván ő felségének e tárgyban költ kir. leirata, az e feletti tanácskozások elkezdődtek.

A januar 28k. tartott harminczkettedik országos ülésben a jegyzőkönyv felolvasása után, a RR. a tegnapi ülésben félben maradt magyar nyelv tárgya feletti tanácskozásait folytatták. — E napi renden lévő tárgy feletti tanácskozás a harmadik napon u. m. januar 29k. tartott országos ülésben sem végződött-be, hanem folytatása a következő ülésre halasztatott, — mikorra még 25 szónok vala felírva.

Ujabb. A januar 31k. tartott országos ülésben a magyar nyelv tárgya feletti tanácskozások bevegeztetvén, meghatározatott, hogy a magyar nyelvnek ezen nagy Fejedelemségben köz igazgatási állásra emeltetésé felől, az ülésben megállított és közelebbiről részletesen közlendő elvek szerint, törvényezik alkottassék, és ő felségének megerősítés végett küldessék-fel olly alázas kérelemmel, hogy megerősítve még e jelen országgyűlésre méltóztassék elküldeni. — A nemes szász nemzetre nézve egyebiránt a status-quo meghagyatott, mi szerint a haza határain belül maga hivatalos levelezésüket deák vagy magyar nyelven folytathatja. (M. és Jelen.)

Bölöni Farkas Sándor erdélyi kormányzóki fogalmazó, a m. t. társ. levelező tagja, f. hó 2kán estvéli 8 órakor közhasznu beces éltét tudóvész következtésben bevégezte. A néhai „Ejszakamerikai utazás“ című beces munkájaért 1835ben a m. t. társaságtól 200 darab arany jutalmat nyerve, ezt erdélyi írók jutalmul alapítványképen visszaajándékozta. Erdély történeteit tárgyzó nagybecsű munkáját kéziratban hagyta hátra. A kolosvári casino és fegyveriskola alapítására gyakorlott nagy befolyása ismeretes, mi országszerte kihatott. Az unitarius statusnak, mellynek buzgó híve volt, főkép az Augustinovic-alapítvány körüli sikeres fáradozásával új életet igérő hasznót tett; végrendeletében könyveit és pénzét a kolosvári unitar. főiskolának hagyta. A néhai érdemteljes férfi halálát mindenek, kik ismerték, méltán fájjalják. (E. H.)

— A
értjük —
P u l s z
czím alatt
számokba
ben még
veszszük—
tői tehetse
hogy bár
lomban a
tralisatio t
homálytól
ványos ké
nélkül, eg
tó hatalom
gyék, hel
korlátozás
remzetiség
nem volta
sok 's tilt
szegületek
ban a Cen
nek végez
dandjuk a

— U
olvasunk,
gésben áll
minimano
hogy e co
még ki is
a P. H. n
vassa ezen
ni—ítélje
E gl
P. H. a
sőt még az
majdmajd
lételet is,
ket még c
Hrnök' é
t. i. mivel
sura tekin
van, 's n

Mi n
tuk. És
csak azt
szép a P.
va, gyan
kiszedett
licum kez
tani kényl
tak az ő l
nak méltó
Szó
e glossab
zés, rossz
roszabbul

— A
cumra néz
H. irányá
nánk — 1
kásdi ple
György p
novemb.
retik az e
az író a
szentgyh
megbocsá
tatására
kedjék A
nak e ké
reglett hí

— U
december
lyet mi s
ml bizo
jaink 10
a forrás
kalmakka
kenységé
terjeszsz
ből merít

— A
H. Mul
hírlapot
részhaj

Hírlapi kalászkok.

— A Pesti Hírlapnak — mint 106. számából értjük — szerkesztőjét széptehetségű publicistánk P u l s z k y Ferenc vezérezikkekkel segíti. E cím alatt ugyan is: „Centralisatio” a 116. és 117d. számokban hosszú értekezéseket közöl, melyekben még is mi — ha az időzések néhány sorát kivesszük — nem lelünk fölsőlegest. A ritka gyűjtetői tehetséget tanúsító cikkek veleje oda megyen, hogy bár egy század óta minden politikai mozgalomban a nemzet jobbléte a jelszó, mégis a Centralisatio tekintetében mindig ’s mindenütt a régiség homályától kezdve napjainkig, abszolút, mint alkotmányos képviselői kormányoknál, ’s pártkülönbég nélkül, egy volt a végső irány, ’s ez a végrehajtó hatalom erősítése, a rendek, tartományok, megyék, helyhatóságok ’s egyesületek autonómiájának korlátozása; mely irány ellen azonban ott, hol a nemzetiség és testületek megelőző kényuraság által nem voltak megtörve, a nemzetek részéről óvasok ’s tiltakozások — ’s mi hozzá tehetnők, ellenszegülések is — nem hiányoztak. Az utóbbi számban a Centralisatio okai fejtegettetnek. — Ha beleszünk végezve ’s lesz szólni valónk hozzá, — elmondandjuk a magunkét

— Ugyanazon hírlapunk 98d. lapján egy glossát olvasunk, mely nem igen nagy logikai összefüggésben áll a 97d. lapon olvashatóval. De hiszen, „minima non curat Praetor”; ’s mi őszintén örülünk, hogy e commentárt a P. H. nemcsak „irhatta”, de még ki is „nyomathatta”. — Ki azt gondolná, hogy a P. H. nem ért a gyanúsítgatásokhoz, kérjük, olvassa ezen glossát, ’s aztán, ha tud elfogultlan lenni — itéljen.

E glossából kiténik az is, miért ignorálja a P. H. a „Jelenkor”, „N. Ujság”, és „Világ”, sőt még az „Athenaeum” és „Regélőnek”, ’s így majdmajd az egész m. journalistikának még csak lételet is, (mert, mint tapasztaljuk, ’s mindezeket még csak észre sem véve — megy saját útján a „Hírnök” és Századunkkal szép barátságosan); azért t. i. mivel a mindenhatóság ezen organumának „censura tekintetében, Carte-blanche” (risum tenete!!!) van, ’s nekik minden szabad!

Mi megvalljuk, e nagy titkot eddig nem tudtuk. És most, midőn a nagy fölfedezést értjük, csak azt mondhatjuk, ’s pedig elég sajnosan, hogy szép a P. H. laptól, így tréfálkozni, ’s tréfálkozva, gyanúsítgatni. Valóban mutathatnánk mi is sok kiszedett cikket, melyeket a nélkül, hogy publicum kezére kerülhetek volna, a szedő szét osztani kénytelen volt; pedig higye a P. H., alig voltak az ő Polemiájának ’s a híres, Ujdonságoknak méltó collegái!

Szó, a szó! Hol annyit mondhatni, mennyi e glossában mondatik, ott rosszul áll illy leplezés, rosszul a censurávali mentegetőzés, és még rosszabbul a — gyanúsítgatás!

— A „N. Ujság” — mellyet mi, bár publicumra nézve alig áll jobban, mint mi állunk a P. H. irányában, ignorálni hiú elbizottságnak tartanánk — 12d. számában Burg József egykori farkasdi plebánusnak Philadelphiből főt. Szemes György prépost és komáromi plebánushoz 1841d. novemb. 30d. irt levelét közli, mellyben arra kéri, hogy az említett főt. úr, hogy e levelét, mellyben az író a révkomáromi hívek előtt a cath. anyaszentegyháztól elszakadása által okozott botrány megbocsátásáért esdeklik, lelkének teljes megnyugtatására ünnepélyes alkalommal felolvasni sziveskedjék. Az eltévedt, de igaz aklába megtért juh-nak e kérelme mult jan. 30d. számosan összesereglett hívek jelenlétében teljesített.

— Ugyanazon lapban ns. Trencsény megye decemberi közgyűléséről olvasunk tudósítást, mellyet mi szóról szóra már közöltünk; ’s minthogy mi bizonyosan tudjuk, hogy e tudósítás lapjaink 10 számából vétett, szivesen láttuk volna a forrás idéztetését; mi most, sőt már előbbi alkalmakkal is, nyilván az ármányos szedők feledékenységéből — elmaradván, kérjük a „N. Ujság”-ot terjeszse ki jövőre figyelmét a forrásnak, mellyből merít, megnevezésére.

— A 13. számból nincs mit kiemelnünk. — A H. Mulatságok-ban N. F. az 5. honi politikai hírlapot (kirekesztve honunk közül a két erdélyit) részrehajlatlanul (?) bírálja meg. Ítélete röviden

ez: a „P. H. Hírlap” keletkeztekor merész, szabadon mozgó, most félnékebb, erőtetettebb — szóáradat; — a Világ könnyű fregát, czikkei fontosak, kivéve a kenderkezelést; — a Jelenkor ingadozást illető gyanú méltatlan, — ezt ő annak külföldi híreiből vonja el! — a Hírnök apríli idő; — a N. Ujság pedig igen — papias!

— A H. Mulatságok-ból tanuljuk azt is, hogy a „Regélőnek” postakocsisa is van, kinek sija kellemetlen hangon szól. — Mi azt hisszük, e síp hangját lelkes szépeink legjobban fogják tudni megítélni; az még is minden esetre szomorú dolog, hogy „divadlapról” melly irodalmunkban most csakugyan „egyetlen”, mint egykor a boldog emlékeztető „Közlemények” valának, csak egyetlen szózat is hallhatja magát, melly postásipjának hangját kellemetlennek találja!

— A Jelenkor 12dik számában érdekesek Liszt Ferenc hazánkiát, a nagy zongorahóst, illető berlini tudósítások, minők a P. H. ban is találtatnak. Szívölő örülünk annak, hogy szeretett földieink a távolban együtt ünneplék a virtuóz zali találkozást; de sajnálunk egyet, hogy a virtuóz bár hazafi lélekkel, de német ajakkal üdvözledek, ’s az németül válaszolt: mert szomorító, ha magyar érzéseink kifejezésére, kénytelenek vagyunk idegen nyelv segélyére szorúlni!

— Ugyan abban olvassuk, hogy Jolsva szabadító város tisztujtása — némi kellemetlenségekkel ugyan, de még is — legnagyobb renddel dec. 30dikán megtörtént.

— Az „Athenaeum” 18. ’s 19. számaiban Kúthy Lajosnak: „Polgári Szózat” Kelet népéhez 1841. é. bíráltaik Vajda P. által. A bírálat igen terjedelmes, ’s mint az eddig mondottakból látjuk „elég” részrehajlatlan is. Egyébiránt Vajda urat, kit mi szép tehetségei és melegkeblű, — kivált pedig a szép literatura és természetan mezején tett — munkalatiért tisztelünk, a bírálandó munkának philosophiai és költői részére, nézve, tarthatjuk csak egészen competens bírónak; politikai részét illetőleg — megvalljuk — ismeretes publicistáink valamelyikének ítéletét inkább szerettük volna olvashatni. — Az, kife sok tekintethen jó munkáról, e lapokban bírálként szólni ígérkezett, fájdalom! nincs többé.

— Előttünk fekszik a „Der Ungar” című német lapnak 35. száma. Az utolsóban dicsőültgf. D e s s e w f f y A u r é l n e k többet sejtető, mint mondó szavakba foglalt necrologja — E lapot Klein Herman hazánkfa a f. év kezdetével inditá meg, s azóta elvéhez: „a magyar körülményeket német ajku honfiaink ’s külföldiekkel megismertetni, — híven ragaszkodva, halad pályáján, mellyet kellő méltánylat ’s részrehajlatlan politikai ’s litterariai működésünk tekintetében — bélyegeznek. Mi szívből örvendve a derék Ungar’nak ohajtjuk: legyen őszinte, és mindig pártatlan lelkű, bár idegen ajku magzata a hazának, melly létezése szükségét régen, ’s annál inkább érezi, mennél jobban szomoríthatá meg egyéb idegen nyelvű hírlapjainknak iránta mutatott mostohaságára; minélfogva mi őt a publicum figyelmébe ’s részvétébe ajánljuk. Résznökről az „Ungar”, míg benne hiú magyar érzések tolmácsát tapasztalandjuk, nem feledendjük ki kalászainkból — ’s egyelőre csak egy barátságos tanácsot volnánk bátrak adni a derék „Ungar’nak, azt t. i., hogy kivált a magyar kuttókat, mellyekből időnkint igen helyesen merít, szorgosabban idézze.

Nagybritannia.

Az újabb londoni lapok tudósítanak a Windsorpalotában, jan. 20kán tartott keresztelési ünnepéről. — A keresztelési szertartás a Canterbury érsek mint ország főpapja által több egyházi főszemély jelenlétében történt. — Ezután a porosz király a várbeli sz. György kápolnában térdszalag renddel ünnepélyesen fölékesített. Az ünnepet 140 személyrei lakoma rekeszté be. Fridrik Vilmos és Victoria az egész estvét vidám ’s élénk beszélgetéssel tölték. Windsor fényesen kivilágított utcáin ’s közepületeiben sűrűn hullámozott a nép. A Waterloocaraton megjelent a diplomati testület az ausztriai legidősb követ vezérlete alatt, a statusminiszterek, a térdszalagrendvitézek, ’s az udvarhoz tulajdonképen nem tartozó magas vendégek. A po-

rosz király a parlament megnyitáson jelen szándékozik lenni, ’s csak azután utazandik vissza.

Dublin városa követválasztásának első napján Morpeth lord 915; Gregory a tory jelölt pedig 1145 szótat nyert; ’s így ez utóbbi a whig fölött 230 szám többséggel bír. —

Birminghamben jan. 26kán a helybeli, ’s a közel és távolabb városokból jött gyárosok ’s kalmárok nagy gyűlést tartának, mellyben a gyárosok és kereskedés nyomasztó állapotja, a segédeszközök szükségé, nevezetesen a gabona-törvények eltörlesztése vagy módosítása tárgyalatott, ’s a parlamenthez hathatós kérelem-levelek szerkesztetének.

London, januar 26kán. A parlamenti ülések ideje közelgetvén a gabona-törvényről több szózat hallatszik; magok a conservatívek közül többen a scala helyett határozott adót ohajtanak. Ellenben bizonyos gazdasági egyesület nemcsak a scala minden mérséklése ellen nyilatkozott, hanem a piacokra szigorúbb ügyeletet is kíván, nehogy idegen gabona-bevitel által, midőn arra szükség nincs, mesterséges arcesökkenést észközöljenek. Erre azt feleli az ismertes Christopher úr, hogy noha ő is kívánja a törvénynek változhatlanul maradását, de annak hatása szigorúbbá már nem tétethetik. Világos tehát, hogy nemcsak valaminek, hanem valami jelentékesnek kellend történnie, bár mit tegyenek a tory cartista-socialista-izgatók, kik most is a városi lelkész elnökléte alatt tartanak gyűlést, és több más lelkészek védelme alatt minden városban hasonló gyűléseket tarthatnak; egész tisztelettel vagyok azon becsületes emberek iránt, kik a gyármunkásokat olly komolyan pártfogolják, ’s a munka idejét 10 órára szállítani kívánják; bár a gyártulajdonosokat is erre kényszeríthetnek, hogy ugyanannyi bért is adjanak, mint 12 vagy 14 órai munkaért adtak, és hogy azon napibér, mit zentul kapni fognak, ’s ’s családjaik illő táplálatára elég legyen; vagy nem olly rossz idők járnak é, hogy a gyárosok többnyire csak nyolcz óráig dolgozathatnak, sőt némelyek már gyárukat is bezárják! Hisz azt is beszéltek Lancashire és Yorkskireben, hogy azon felesleg munkásokat, kiket több munka idején a déli ’s nyugati grófságokból hittak ki, falvaikba ismét visszaküldendik, mi bizony a földesurak ’s haszonbérleőknek, kiknek azokat szegényházakban kelle tartani, igen sajnos leend. Mi azonban minden osztály figyelmét magára vonja, az, hogy a keletindiai társaság kevéssel ezelőtt 15000 ft st. áru posztót rendelt meg Belgiumban, hadesapatjai ruházatára, és hogy a nyugatindiai gőzhajótársaság Angolország északi részében 15 brémai hajót rakatott meg szénkövel a nyugatindiai állomásokra. Illy tényekből mindenki átlátja, hogy az élelem mesterséges drágítása Angolországból lassankint minden kézművet ’s kereskedést száműzend.

Franciaország.

A követkamrának jan. 24kei ülése (folytatás) Duperré tenger-ügyi miniszter és Lalande admiral nyilatkozatai nem valának egészen összhangzó. Az első nem talált sehol nevezetes bajokat, sem eddig, sem jövőre nézve, mindenütt csak túlzott aggodalmat. A másik nem akará ugyan tagadni, hogy a tengerészek nemzeti büszkesége némileg sértve érte magát, de szerényen tevő hozzá, hogy talán, mivel a tengerek szabadságának elvében neveltettek föl, itéletök elfogult; de semmi esetre sem helyeselheti az amerikaiak tettét, hogy még a nemzetiséget sem akarják bizonyítani, mert az eljárás egyszerű szabály szerint történik, ’s teljességgel nem zaklató. — Seba stiani marsal most az angoloknak is fogá pártjokat, kik ellen a vitakozás folyamában annyi szenvedélyesség nyilvánult; ’s whig és torypártiakkal állt ügyviszonyban, de ő mind a két párt statusférfaiban, Wellington, Peel és társaiban szintugy, mint Melbourne, Russell, Holland és Lansdowneben igen mérsékelt érzéseket talált. Nagy nemzetekkel ’s nagy kormányokkal éppen úgy all a dolog, mint személyekkel: csak a gyöngö amit. Ő szerencsésnek tartja magát, hogy e nemes néppel megismerkedett: ha nem volna született francia, született angol szeretne lenni. Guizot úr elfogadta a korábbi szerződések hatályosságára árasztott dicséretet ’s annál jogosabban hiszi ’s reményli, hogy az új szerződés sem lesz ámitó. Berryer úr azonban nyugodt lehet: az amerikaiak nem fognak kényszerítetni, minden

csatlakozás szabad akarattal történt. Itt oly kevésbé van szó a tengerek szabadságáról, mint az Egyesült státusok szabadságáról. A tenger szabad maradand, mint azelőtt, de csak úgy, ha minden nemzet egyenlőn kötelezi magát, hogy az emberiség elleni utálatos bűn végre kitérlesztessék. Azonban még kötelessége a korona előjogait megőni. — Ha az ellenzéki lapok mindenféle aggodalmat találnak a miniszterium részére ezen javaslatban, az csak onnan van, hogy némit, mi a vitakozás folyamában mondatott, a fölrásba illesztnek. Illy hozzátétel, mint szándék kifejezése, ártatlan valami, 's a szavak szélnek eresztvék.

A Siécle szerint több követ azt állítja, hogy jan. 24én Guizot úr a hajóvizsgálati jog tárgyában amendent fölötti szavazás miatt érzett első hoszuságában felkiáltta: „Ez a leggyalázatosabb, mit kamra valaha tett.“

Páris, jan. 27. A követkamra jan. 25kei ülése. A külpolitikában kétségtelenül egyik leggyönggobb oldala a miniszteriumnak a Spanyolországhoz viszonyok, annál gyönggdebb kímélettel mellőző eddig a gyülekezet e viszonyokat Most Beaumont úr két okból hozá azt szönyegre; először, mert tett-dolgok vannak szóban, mellyek senki előtt nem titok, mellyeket most czélhoz értük után méltányolni is lehetne; azután, mert félhet, hogy a méltánylás a miniszterium részéről oly módon fogna történni, mikép az ország balul nemértett méltóságával meg nem férne.

Páris jan. 28. A követkamrának jan. 25kei ülésében a spanyol kérdést tárgyzó vitakozások vége. Guizot úr példákat hozá fel, miszerint Franciaországköveti mindig ugyanazon illedéki szabályt követtek bizományveleik átnyújtásában. „Semmi sem egyszerűbb — ugymond a miniszter — ebben van a monarchia elve. Mi a monarchia illedéke? Az, hogy kiskorúság idején a méltóság és hódulat minden nyilvános kiténtetése a fejdelem személyére van irányozva, a valódi és cselekvő hatóság pedig a kormányzással megbízott személyeké. A fejdelmi személy kiskorúsága nem fejdelem halála vagy fogyatkozása (eclipsis); ő tehetlen ugyan, de él. Vannak iránta kötelességek, 's rajt alapuló jogok. Ha ez nem így volna, úgy a kiskorúság ideje alatt a monarchiákat elenyészni látnók.“ — A centrumból több szózat kiáltá: ez elen nincs mit szólni!; hanem Odilon Barrot dicserve méltányolván a Cortesek ön mérsékletét 's a beszédekben nyilvánított illedéket, holott rosszslásra illy tágos mezejök nyilt, 's ezt alkotmányos erkölcsökbeni haladásnak jellemezvén két okkal válaszolt: először, hogy a francia követek az előbbeni kormány alatt sem az ifjú királynénál hitelesítettek-meg, hanem enek anyjánál; és másodsor: hogy e kérdésben egyedüli jogszerű itélőszék a Cortesek. — Utána Mauguin úr szölt. Szavazás előtt még Salvandy úr szólított fel nyilatkozásra; de ő padján mozdulatlan maradt.

Tegnap a spanyol amendent után a Lengyelországról 's Algíról szóló paragrafok vitatás nélkül elfogadtattak. Saint-Albin urnak egy pólék paragraffja pedig elmellőztetett. Ma hosszú, bár nem annyira élénk, vitatás támadt az adó-utánvizsgálat törvényessége iránt, noha már egy előbbi ülésben igazolá azt a pénzügyminiszter. Lestiboudois úr egy amendent-nal lépett föl azt ohajtól, hogy a kormány bölcsesége viseljen gondot, hogy az adózó vagyon összeírata iránt olyképen tökéletesítsék a törvényhozás, hogy nemesak a kincstár jogai biztosítsanak, hanem a hatóságok közremunkálása is szabályoztassék. De nem állítá, hogy a számítás törvényellenes volt, csak néhány kétsége volt az igazgatás részéről tett formalitások alapossága iránt. A posta elmentekor még az eredmény nem tudatott.

Páris jan. 29. A jan. 26 's 27ki ülésekben az adóvizsgálat felett folytak a vitakozások. Lestiboudois úr adóztatási javításait előterjesztvén, állítá, hogy szándéka koránsem a miniszteriumot becsmérlni, hanem csak a polgárok és kincstár jogait kiegyenlíteni. Azon elv sérthetlennül áll, hogy

a központi hatóságnak, melly az adónak megyék közti kiosztását intézi, kell a javak értéke felett itélni, az adó alá iktatási munkálatot vezérlni, 's a kamra elibe terjesztendő adóalap iránt határozni; áll azon elv is, hogy a községek tisztí hatósága nemesak a házajtok kinyitására terjed, hanem joguk van a becs-szabásban valódiilag részt venni. És csak akkor szünendek-meg Franciaországban azon régi és erős rendületek, 's nyer bitosítékot a nyilvános béke, midőn ezen igazságot elismerendik. Humann, pénzügy-miniszter, válaszolá, hogy e bajnak nem oka a törvényhozó-test, mert nem ez szabályozza a becsütés módját, hanem a köz-igazgatás kezébe adja. Hogy a nem adózó épületeket is számba vették, nem rosszúl történt; midőn csak Toulouseban 800nál többet találtak. Duchatel belügy-miniszter a hatósági eljárást taglálá, mellynek három fokozata van. Az első ingatlan, személyes- és ingó, 's az ajtó 's ablak-adóki-osztást a törvény intézi a megyék közt; a másik osztást kerületek közt megyei tanácsosok; a harmadikat községek közt a kerületi tanácsosok; és csak akkor, midőn az egyesekre kivetésről van szó, avatkozik be a helyhatóság. A nagy osztályi munkálat a községek illetőségét épségben hagyja. Egész Franciaországban 37,314 község van, és hány helyhatósági tanácsos nyilatkozott a vizsgálat ellen? Százhárom. — Odilon Barrot úr szemére lobbantá a miniszteriumnak, hogy ezen magában törvényes szabályt oly eljárással vesztélyezteté, melly nemesak törvényen kívüli, hanem a jó és böles kormányzással is ellenkezik. A helyett hogy agenseikkel statisztikai intézkedési táblákat készítettnek, az ellenőroket bízzák meg az elosztók munkájával. Az adóbeagyezés és kiosztás nem mindegy, mind kettőnek egy nem kevésbbé fontosmunkálat szolgálja alapul, — az eredeti becslés.

Az adó utánvizsgálatáról szóló pont még hoszsú zajos vitakozást támaszta, melly a követek mai ülésében folytatatták.

Páris jan. 30kán. Sem azon többség, melly tegnap a felírás mellett szavazott, sem a miniszteri lapok diadal-eneke ne tévessze meg önöket. A 83 fejr golyóju szótöbbség, a kamara azon ohajtásának tulajdonítandó, hogy a felírás feletti zajos vitakozásoknak vége szakadjon. Ki keresztül lát a fátyolon, az a kabinetet ünentartásán komoly aggodalomban tapasztalja lenni. Ez okbul tegnap előtt a kabineti tanácsban a kamara elosztatását határozták. A statuskölségek (budget) terjesztetnek nemsokára elő 's mihelyt e fölött szavazni fogtak, új választáshoz kezdenek.

Páris, jan. 26. Lehon úr, a Brüsselben levő francia követ testvére, 's egy igen szép, igen hatalmas 's igen magasrangú asszonyosságógar, ex-jegyző a bizodalommal visszaeléről és csalásról vádoltatván, 48 ellene támasztott pöreset következtében 3,000 frank bírságra 's öt évi fogságra ítéltetett. Tizenöt évig folytatá rettenetes csalásait, 's mondhatlan sok családot juttata tönkre. A tanácskozások folyama alatt egy szegény öreg ember, egy marquis jelent meg a korlátok előtt, kit Lehon megfoszta vagyonától, melly egykor egy milliónál többre rugott, 's könnyező szemekkel vallá, mikép ősz hajjal és remegő kezekkel vala kénytelen kézművet tanulni, a legsúlyosabbat t. i. koldulást. Egy másik elmondá, mikép ő reá bizott vagyót már évek óta akará visszavonni, de akkor jegyzője, készséget színelve, családí 's ügyviszonyait érintve oly titokszerüleg szölt közel politikai változásokról, 's oly fontos, oly nyugodt és lelkiösmeretes szerepet játszott, hogy a bizományos örült illy jó kezek közt hagyhatni pénzét. Egy harmadik esetben azzal keríti el Lehon egy hitelezője ellenszólását, hogy lelkészének miséjére megy. Ez csak három vonás oly rajzból, melly az újabb társasági történet legsötétebb éji festvényei közé tartozik. Igaz, nem kell követ hajítani a bünösre, legkevésbbé ha földi bírája elítelte őt, de lehet e vétkül venni a National azon hasonlítását, mellyet Lehon és Dupoty közt tesz; mindkettő hasonló büntetésre ítéltetett azon különbséggel, hogy Lehonra nézve a bün-

tesés csak javító, Dupotyra nézve becsletlenítő

Belgium.

Brüssel jan. 25. Az orangista-czimboraságnak kilencz elfogatott tagja törvényszéki eljáráskor, a nem rég szabadon bocsátott Kessel őrnagy őnmentségére önkéntes vallomást és fölfedezéseket tön, mellyekből a czimboraság tagjai 's ezek czélzatai kiténnek.

Orosz- és Lengyelország.

Sz. Petervár jan. 22. Az Orosz- és Franciaországok közti illedelem fölötti vizsályt, mellyet a francia lapok oly élénk színekkel rajzolgatnak, koránsem Oroszország támasztotta. Gróf Pahlen követünk visszahivatásának, melly arra alkalmul szolgált, nem politikai oka volt. Gróf Pahlen maga kért magán-viszonyai miatt a szabadságra engedelmet. Butenieff úr a félreértést kiegyenlíteni. Gróf Pahlen nem fog követi helyére visszatérni. Úgy látszik, agg kora miatt nyugalmat ohajt. Ő nemsokára statusszolgálatiból, mellyre 50 évet szentelt, teljes elbocsátását fogja kérni, hogy kurlandi jószágaira vonulhasson. Párisba nehezen fog hasonlórangú utódja menni; mert úgy látszik, a császár elhatározta, hogy az európai nagyhatalmasságoknál többé rendes követet nem tartand, hanem csak különös bizományokra meghatalmazott minisztert. Mire első pelda a bécsi udvarhoz e napokban ki-nevezett gróf Medem. — A kormányzó szent zsinathoz, 's a nagy-tanácschoz egyszerre kibocsátott, jan. 6kai legfelsőbb ukáz közzetkeztében a görög és r. cath. lelkészek, mint szinte az ország nyugati megyéiben minden kolostor ingatlan javaitól megfosztatik, és az ország javait kormányzó miniszterium intézkedése alá adatnak; az egyházi és zárdai papok pedig rangukhoz illő évidijjal kármentesítetnek. Ezen intézkedés, melly a papságnak állandó és biztos állást nyújt, egyszersmind alkalmat, hogy a világi gondok 's bajoktól fölmentve egyedül szent hivatásunknak éljenek, a keleti tartományokban régóta fen áll, de a nyugotiban még nem volt behozva.

Vegyes közlések.

Teheráni, nov. 1jéről szóló tudósítások szerint Sir J. McNeillnek sikerült Angolország és Perzsia közt egy kereskedési szerződés aláírását megnyerni. A shah részéről jóváhagyás Londonba nem sokára megérkezendik.

Cataloniában a republicanus Abdon Terradast, ki azért vala fogságban, hogy a figuerasiaktól alcaldenak neveztetvén-ki, a kormányzó iránti hűségre megeskünni vonakodott, a geronai eskütszék fölmenté. A figuerasi lakosok ünnepeiyessen fogadák, 's ő eskü nélkül hivatalába lépett.

A windsori várban jan. 25kén este tartott lakomára kitétt drágaságok két millió ft st. értékűek voltak. Victoria királyné és a porosz király közt az asztalon egy drágakövekkel kirakott sötörtő volt, melly a londoni Tower legrégibb részét a White-Tovert ábrázolja.

—Jan. 26dik 's követő napokon Angolország 's Irland partjain a szélvészek miatt több kereskedő-hajó és ember veszett-el, 's több kikötő-építvény sérült meg.

—A Progressif de Limoges kiadója kijelenté, hogy Bourdeau pair úr elleni pörére tett, 's 9500 fr.ra rugó kölségei miatt újsága további kiadását nem folytathatja.

Violet de saint Philibert ügyvivő újságszerkesztő, — és nem Valsh vicomte, ki előbb szerkesztett, — Hebert főügyész hosszú és heves beszéde és Beryer úr védelme után két évi fogságra és 6000 franca, a nyomtató 2000 fr.ra, és 3 hónapi börtönrre ítéltettek.

Regensburg febr. 1sőjén. Ő magassága hg. Eszterházy egészségi állapotja jobbra változott, 's eddigi szállását az „arany kereszt“ fogadóban elhagyván, sógora lakosztályába költözött.

Poroszországnak oroszországi határszerződése végéhez közelget; kétlik, hogy a fenálló módon megújítatnék

Ö R.

Megeyi szellem, és értelmesség.

Ha a jegyzőkönyvekben foglalt végzések a megyéknek mindig valóságos tükrei lennének, akkor bármely megye politikai szellemének meghatáro-

zása igen könnyű feladat volna; — mivel azonban azoknak próbaköz gyanánt leendő elfogadása mellett igen könnyen tévedésbe juthatunk, jónak látom e nagy fontosságú tárgyat kifejteni, vagy ha

tévedésbe esnek, másokat arra eszméltetni — Mielőtt a tárgyra ereszkedném, szükségesnek találok a megérthetős végett némelly tételek értelmének végkéji meghatározását. A tételek ezek: 1) mi a

megyei viselik a dések únik az e lelet az belli a vagy kleménye kotják, felettök ben meg a megye mesek? kozni; a határozat tartatik ben rés litikai ta vező kö gát polit

Ez ne bárn híjányos teznék dicsekhe tott törve talmat g tesek, a tató szep fogva sz gett kén személy foglajja, eszmélk hogy g nak mag a gyülés megyébe sem pár litását, az előke mert ez ugyanaz

Haus

1) 5212 Hauszua ellen me aprilis 12 tartója, elő skán

1) 5417 mint férj rendeltet zett ki lövé ped

1) 5456 vetkezté és hitves lezők me leni gon Gotthard

1) 5435 rosa törv tett, és dözési e gondnok veztetett

1) 5211 és vagy egyezett ellene hí ugyan ez

megyei politikai szellem? 2) kik alkotják 's képviselik azt? 3) Mi az értelmesség? — noha e kérdések úgy egymásba fonnyak, hogy közülök mindenik az első, vagy utolsó helyre is tétethetnek. Felelet az I-re. A megyei politikai szellem a megyebeli értelmesek többségének törvényhozási, vagy kormányzási, azaz politikai tárgyak feletti véleménye. A 2dikra a politikai szellemet azok alkotják, kik politikai tárgyakat képesek felfogni, felettök elmélkedni, 's irántok valamely véleményben megállapodni, azaz: alkotják és képviselik azt a megyebeli értelmesek. A 3dikra: kik az értelmesek? — E fölött legkiterjedtebben lehetne vitatkozni; miután azonban e tárgy külföldön már eléggé meghányatott, legjobbnak vélem annak meghatározását elfogadni, mely szerint értelmeseznek tartatik az, ki születésénél fogva oly jó nevelésben részesülhetett, hogy képes volt magának politikai tapasztalást szerezni, vagy később oly kedvező körülményekbe jutott, hogy volt alkalma magát politikailag kiképezni.

Ezeknek előbocsátása után igen könnyű lenne bármely megye szellemét meghatározni, ha hiányos megyebeli szervezetünknel fogva nem léteznék oly erő, mely értelmességgel általában nem dicsérik, azonban az idő haladtával nem javított törvényeinknél fogva a gyűlésekben eldöntő hatalmat gyakorolhat; ezen erő az ugynevezett cortesek, azaz, a minden megyében számosan találtató szegény nemesek, kik mostoha helyzetüknél fogva szolgálatban vannak, vagy megélhetés végett kénytelenek mesterségeket, vagy földmívelést személyesen gyakorolni, mely idejüket annyira elfoglalja, hogy nem csak politikai tárgyak fölött nem eszmélkedhetnek, hanem annyi idejük sem marad, hogy gyakorlott életmódjukban képesek volnának magokat kipallérozni. Hogy minden nemesnek a gyűlésben van elhatározható szava, majd minden megyében gyakorlatilag elismerttetett már, 's én sem pártolom Verbőczy 3. r. 2. cz. 8. §a azon állítását, mely szerint meghasonlás esetében csak az előkelő, és tudósok szavazatai tekintendők, — mert ez oligarchiát alapítana, mellytől csaknem ugyanazon arányban, mint az értelmetlenek hatal-

mától, irtódom. Ha tekintjük a megyéket, elmondhatni azoknak túlnyomó többségéről (talán mindenyikről) hogy több bennök az értelmetlen, mint értelmes s. avazó; ennelfogva azonpárt hozza a végzéseket, mely a maga részére több értelmetlen szavazót csődítet. Pelda ezt jobban felvilágosítandja: Felveszek egy megyét, mellynek nemes népsége 4300 főből áll; gondolom, nem nagy sértést követek el, ha ezek közül csak 300at tartok olyanoknak, kik képesek országos tárgyakról tanácskozni; ezen 300 alkotja és képviseli a megyei politikai szellemet; a többi 4000 nem is tudván: létezik-e földünkön politikai szellem? szellemi tekintetben csak 0-nak vétethetik; — a mit tehát, ezen 300nak többsége végez, az a megyei szellem bélyegét tagadhatlanul viseli, 's ha cortesek jelen nem lennének vagy magokat minden befolyástól távol tartanák, minden végzés tükre lenne a megyebeli politikai szellemnek — Azonban a keserű tapasztalás tanítja, hogy gyakran a kisebbségben maradt értelmességi rész minden áron diadalmaskodni akarván, az értelmesek számbeli hiányát nem értelmesek számával pótolta, 's így oly végzéseknek lett alkotója, mellyeket az értelmességi nagy többség ellenezett; — így megeshetett, hogy a fenn említett 300 értelmes közül valamely politikai elvet csak 20 pártolt, 280 pedig ellenezett; ha ekkor azon kisebbség magához tudta vonni mind a többi 4000et és így 4020 szavazat végzett 280 ellen, azon végzés még sem volt azon megye politikai szelleme, — mert, mint mondtam, a szellemtelenség szellemet nem alkothat.

Ezen előadásból foly, hogy a végzések a politikai szellemet akkor képviselik, midőn a tanácskozás cortesi befolyás nélkül van, vagy ha az értelmetlen többség, az értelmességi többséghez csatlakozik; — máskor soha sem. Miből ismerhetni meg ezen szellemet? nézetem szerint csak a megyebeni tartózkodás, vagy gyakoribb megjelelés alkalmával tett elfogulatlan vizsgálat, vagy illyen vizsgálatnak hív tudósításai által; ennelfogvást ha valamely lapban olvasom, hogy e, vagy ama megyében is feltűnt a világosodás fátylaja, 's halad az ellenállhatlan kor-

szellemen, mert e vagy ama végzést hozta: illy előadásoknak, ha a megyét előbb nem ismertem, hitelt nem adok; nem tudom: vajjon az értelmességi többség e végzést pártolta? 's az értelmetlen többség nem vala az, mi határozott. Tapasztalás után állíthatni, hogy több esztendei végzések sem képviselik a megyéket szellemileg, mert van példa, hogy értelmességi kisebbség több évig zsarnokoskodott a többségen; mivel azonban illy hatalom, a nem értelmességben politikai szellemet varázsló pénz, bor, peesenyé és cigány nélkül nem gyakoroltathatik, ezekre nézve pedig a tehetőség utóbb megcsökken, egyszerre más végzések hoztak, mellyek fölött, mint rákjárás 's a régi setéségekbe visszaesés fölött, némelyek sajnos jeremiádot zengnek; — holott illy állapot nem más, mint a dolognak maga természetes állásából visszatétele, mellyből nyers és értelmetlen erő által kiűtetet.

Végezetül: ha az ország értelmes nemeseinek többsége megkérdetették azon elvek iránt, miket némelyek haladásnak, felvilágosodásnak, 's korszellem kívánatának mondanak, attól bizonyosan nem nyerne pártolást; mely állításom részint öntapasztaláson alapszik, de még inkább több magokat haladás embereinek állították össze megismeréséből, mely szerint elveik — minden megyében csak néhány egyén személyességétől függenek, és pedig annyira, hogy ha azok vagy megváltoznak, vagy pedig a megyét végkép elhagyni kénytelenítettének, ügyök is végkép hajótörést szenvedne; ennelfogvást minden megye értelmei lelki kötelességüknek tartom kieszközölni azt, hogy azon constitutionalis bilincset, mellyel a kisebbség által sanyargattatik, lerázhassa. Ez nem elnyomásra felhívás, hanem önvédelemre, melly mindenkinek szent kötelessége; fenmarad a másik félnek a törvényes eszköz, a capitatio; iparkodjék ezzel az értelmesek nagyobb számát a maga részére vonni, 's ha ezt megtehetné, — Isten neki, hozzon nézete szerint végzéseket; de még kisebbségben van, megkívánhatni szerénységétől, hogy magát kisebbségnek tekintvén — a többségen zsarnokoskodni ne is ohajtsjon.

Barkóczy Rosty Zsigmond.

H i r l ő.

H i v a t a l o s j e l e n t é s e k.

Hauszman Éva, és Lackenbach Sándor elleni esőpér.
(Határnap Kaposvár április 12ke 1842.)

1) 5212. 1842. Somogy vármegye jelentése szerint, Lackenbach Jakab özvegye Hauszmann Éva, és Lackenbach Sándor izraelitáknak, Miháldon lévő tömege ellen megnyitott, esődületi perben, minden hitelezők öszvehívására 1842dik év április 12dik napja, tömeggondnoknak Haadi György várszóló uradalom tisztartója, perügyelőnek pedig Tevely Elek hitessüggyvéd lévén kijelölve. Költ. bójtelő 8kán 1842. 3)

Szily Mária elleni esőpér.
(Határnap Pest április 18ika 1842.)

1) 5417. Pest vármegye törvényszéke jelentvén, hogy Szily Mariának, ügyis mint férje néhai báró Splényi Ignác elmaradt özvegyének tömege ellen esődület rendeltetett, és a hitelezők megjelenésére f. é. április 18dik napja határidőül tűzetett ki azzal, hogy ideigleni gondnokká Simontsits János táblabíró, perügyelővé pedig Emey János ügyész nevezetett legyen. 3)

Komlóssy András és hitese Krizsán Juliánna
elleni esőpér.

(Határnap Nyitra április 11ke 1842.)

1) 5456. Nyitrvármegye szabados Nyitra alsó városa tanácsa folyamodása következtében ide jelentvén, hogy a nevezett nyitrvárosi lakos Komlóssy András és hitese született Krizsán Juliánna ellen esődületi per indított, — és a hitelezők megjelenésére f. é. április 11dik napja tűzetett legyen ki azzal, hogy ideigleni gondnokká Láng Adolf Ferencz tanácsbeli, perügyelővé pedig Békszegi Gotthardt Pál város rendes ügyvéde nevezetett. 3)

Horváth Henrika elleni esőpér.
(Határnap Pest április 11ke 1842.)

1) 5432. Kebelszertei kihirdetés végett ezennel tudatul adatik, hogy Pest városa törvényszéke által Horváth Henrika házbirtokos nő ellen esődület rendeltetett, és a hitelezők megjelenésére f. é. április 26ka, a bukott nőnek pedig a felföldzési eskü letétel végett szinte f. é. április 11ke tűzetett ki azzal, hogy tömeggondnokká Khor István, perügyelővé pedig Ritter Sándor hitessüggyvéd nevezetett. 3)

Radonich Illés elleni esőpér megszüntetett.

(Határnap Pest december 21ke 1841.)

1) 5211. 1842. Pest városa tanácsa ide azon jelentést tevén, hogy Radonich Illés vagyonbukott keblebeli szalagárus valamennyi hitelezőivel barátságosan meg egyezett, és ennek következtében az 1841dik évi december 21én 43756 sz. alatt ellene hirdetett esődülete a hitelezők kívánságához képest megszüntetett, — ugyan ez közhírrététel végett megiratik. Költ. bójtelő hó 8di k napján 1842 évben. 3)

Halász Dániel elleni esőpér.
(Határnap Soprony április 2ik 1842.)

1) 5227. Soprony vármegye törvényszéke jelentvén, hogy néhai Halász Dániel nemeskéri lakos hitelezői esődületének határnapja 1842dik év április 2kára tűzetett ki, 's ideigleni tömeggondnokká Kéry Péter esküdt, perügyelővé pedig Szarka Károly hitessüggyvéd nevezetett.

Plafits György elleni esőpér megszüntetése.

1) 5666. Pest városa tanácsa jelentése következtében, szokott kihirdetés végett tudatul adatik, hogy vagyonában megbukott Plafits György borbély minden hitelezőivel megegyezett a fennevezett Plafits György-féle esőpér bírókép megszüntetettnek nyilatkozottatott. 3)

Troll Franciska elleni esőpér

(Határnap Pest február 23ka 1842.)

2) 4432. 1832. Pest vármegye törvényszéke jelentése következtében szokott kihirdetés végett ezennel megiratik, hogy budaörsi lakos Troll Franciskának javai esőd alá vétettek és a hitelezők megjelenésére f. é. február 23 napja tűzetett ki azzal, hogy tömeggondnoknak Budaörs közgyámtyái, pergondnoknak pedig ó. budai uradalmi ügyész Budai Ferencz nevezetett. Költ. bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Smikala András, Stanyik Mihály, és Rozsenberszky János elleni esőpér

(Határnap Balassa-Gyarmat ápril 12ke 1842.)

2) 4427. 1842. Nógrád vármegye törvényszéke Smikala András vadkerti, Stanyik Mihály füleki, és Rozsenberszky János balassa-gyarmati lakosok ellen esődületet rendelvén, a hitelezők megjelenésére f. évi április 12ik napját tűzte ki azzal, hogy Smikala András részére tömeggondnoknak Tergovits István uradalmi ispán, perügyelőnek pedig az illető uradalmi ügyvéd; Stanyik Mihály részére tömeggondnoknak Nigrovits Károly, pergondnoknak pedig az illető uradalmi főügyész, és Rozsenberszky János részére tömeggondnoknak Vitalis István, perügyelőnek pedig Bérczy Lajos nevezetett. Mi is környékeltetés végett ezennel tudatul adatik. Költ. bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Dominik Adám elleni esőpér

(Határnap Lugos február 28ka 1842.)

2) 4431. 1842. Kebelszerte leendő környékeltetés végett ezennel tudatul adatik: hogy Krassó vármegye törvényszéke közigsgnadi lakos Dominik Adám ellen esődületet rendelvén, a hitelezőknek megjelenésére f. é. február 28ik napját tűzte ki, ideigleni tömeggondnokká Vimmer László bogsányi kir. kamarai rendmestert, perügyelővé pedig Fejér József tiszteletbeli alügyészt nevezvén ki. Költ. bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Feldembli Ignác elleni csóder
(Határnap Eger martius 14ke 1842.)

2) 3980. 1842. Heves vármegye törvényszékének felírása szerint, Feldembli Ignác poroszloói zsidó hitelezői csóderületének határnapja 1842 évi martius 10-kére tüzetvén ki, és perügylőül Vurumpek János egri ügyvéd, ideiglenes tömeggondviselőül pedig Kurdi József poroszloói jegyző rendeltetvén, ugyan ez kihirdetés végett megiratik. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben.

Kertész István elleni csóder
(Határnap Eger martius 10ke 1842.)

2) 3981. 1842. Heves vármegye törvényszéke jelentvén: hogy gyöngyösi lakos bessenyi Kertész István ellen csóder határozatott, s a hitelezők megjelensére 1842 évi martius 10ke tüzetvén ki határidőül, e szerkesztőségnek meghagyatik: hogy ezt kebszerte híreszteltesse. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben.

Hirschmüller János és hitese **Jaschka Anna** elleni csóder
(Határnap Pest aprilis 11ke 1842.)

2) 4425. 1842. Pest városa tanácsa Hirschmüller János ottani pékmester és neje született Jaschka Anna ellen csóderületi pert rendelvén, a hitelezők megjelenésére 1842 évi aprilis 11ét tüzte ki határidőül, és tömeggondnokká Hulka Vincze Ferenc helybeli dohánykereskedőt, perügylőül pedig Orássy Ignác hités ügyvédet nevezte ki. — Mi is híresztelés végett adatik tudatul. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben.

Edispacher Zsigmond elleni csóder
(Határnap Arad april 11ke 1842.)

2) 4426. 1842. Arad vármegye törvényszékének jelentése szerint, Edispacher Zsigmond táblabíró ellen a csóderület megnyitása elhatározatván, a hitelezők összegjövetelekül 1842 évi april 11ik napja rendeltetett, s ideigleni tömeggondnoknak Edispacher Imre főszolgabíró, perügylőnek pedig Kristory László tiszti alügyész nevezetett ki. Mi is közhírré-tétel végett megiratik. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben.

Mayer Leonárd és hitese **Terézia** elleni csóder
(Határnap Pozsony martius 3ka 1842.)

2) 4433. 1842. Pozsony város tanácsa jelentvén, hogy kebelbeli polgár és mészáros mester Mayer Leonárd és hitese Terézia ellen csóderületi per indítatott, és a hitelezők megjelenésére f. é. martius 3ik napja határidőül tüzetvén ki azzal, hogy perügylőnek Schätzl András tiszti alügyész rendeltetett legyen. Mi is környékeltetés végett ezennel tudatul adatik. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben.

Illits Lázár elleni csóder
(Határnap Lugos aprilis 5ke 1842.)

2) 4623. 1842. Krassó vármegye törvényszéke néhai kis-zorlenzi Illits Lázár tomege hitelezőinek folyó évi februarius 7ik napjára való megjelenési időhatárt meghosszabbítván, a hitelezők Lugos mezővárosában leendő megjelenésükre f. é. aprilis 5ik napját tüzte ki azzal, hogy tömeggondnoknak Milánkovits György hités ügyvéd, perügylőnek pedig Moys Antal főügyész nevezetett. Mi is szokott kihirdetés végett ezennel megiratik. 3)

Hirdetés.

1) A nagymélt. magy. kir. udv. Kamara tokaji kir. kam. uradalmi részéről ezennel közzé tétetik: hogy f. év május 3án Tolesvan a kamrai számtartóság épületében tartandó köz árverésen 1830ik és 1831ik termésű több antalg asszu-szólo borok készpénz fizetés mellett el fognak adatni. — Melly árverésre a venni kívánók ezennel hivatalosak. 3)

1) Pesthez egy órányira, Maglódon, jövő Mártius 17kén finom, s nemes fajú birka nyáj, u. m. 900 darab anyja, — 450 árveréskor már elvadászott barany, 30 igen szép kos, és 600 ürü, akár tőkéstől, akár részletesen, — árverés útján elfog adatni. — Ha ki a tulajdonos uraság előtt Maglódon még Mártius 16kán elég biztosságot mutat, s jövő Junius 8ra okvetellen fizethet, készpénz nélkül is részt vehet az árverésnél; — mikor is, ha zordon idő találna lenni, melly távolabb vidékre az elhajtást hátráltatná, a tulajdonos uraság, egység mellett legbecesebb ló-her takarmánnyal nagyobb mennyiségben is szolgálhat. 3)

Eggenberger József és fia,
könyvárusnál Pesten a Barátok piacán más új könyvek közt találhatók: (Arak pengő pénzben.)

Rupp J a k a b. „Magyarország ekkorig ismeretes Pénzei, lerajzolva, történeti s pénztudományi kútfók után megmagyarázva. Arpádi Korszak.” 4rét Budán, 1841. füzve 4 ft. — ugyan ez deakul, szinte 4 ft.

Szemere Bertalan. „A büntetésről s különösebben a halálbüntetésről.” Koszorúzott pályamunka. Srét. Budán 1841. füzve 1 ft.

A Kisfaludy - Társaság évlapjai 2 Kötet. Srét. Budán. 1841. Kemény kötésben 3 ft.

Tocqueville E l e k. „A Democraia Amerikában.” A francia erediből fordította Fábian Gábor. 2 Kötet. Srét. Budán. 1841. füzve 4 ft.

Eladó széna.

2) Az örkenyi Göboly-járási pusztán Tatár-szent-György mellett mintegy 50 vontatóból álló boglya jaféle széna eladó; a venni szándékozók bővebb értesítést kaphatnak t. Roch József úrnál szarka úteza 258 szám alatt.

Ugyanazon fennevezett pusztán hasonló mennyiségben van eladó széna, árát megtudhatni a helyben lévő és erre meghatalmazott gazdatisztól. 3)

Hirdetmény.

1) A nagyméltóságú kir. udv. kamara diósgyőri, és tokaji uradalmi részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a diósgyőri kir. kor. uradalom részéről Miskolcon f. 1842. esztendői július 4én, a tokaji uradalom részéről pedig Tarcalon ugyan f. é. július

Néhai Szlovaecsek János és özvegye **Terezia** ellen csóder
(Határnap Nagy-Szombath april 7ke 1842.)

2) 4478. 1842. Nagy-Szombath vérosa tanácsának tudósítása szerint néhai Szlovaecsek János s özvegye Terezia hitelezői csóderületének határnapja 1842 évi aprilis 7kére tüzetvén ki, s ideigleni tömeggondnokká Luzsitzky János tanácsnok, perügylővé pedig Ordódy László tiszti főügyész rendeltetvén, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Jankovich Márk elleni csóder megszünt. —

2) 4462. Verőce vármegye jelentvén, hogy Jankovich Márk ellen indított csóderületi per már bevégeztetett s az által a tömegére tett zár megszünt legyen, felsőbileg megbagyatik: hogy ezt 1833ik évi marcius 19kén 8174 sz. alatt kelt körletrére vonatkozólag közhírré téttesse. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Nitsinger András és hitese **Brundlmahr Magdolna** elleni csóder.
(Határnap Pozsony martius 31ke 1842.)

2) 4434. 1842. Pozsony városa tanácsa jelentése folytában közhírrététel végett ezennel megiratik, hogy kebelbeli Nitsinger András és hitese született Brundlmahr Magdolna értékükben megbukván, ellenük a fennevezett város törvényszéke által csóderület rendeltetett és a hitelezők megjelenésére f. é. martius 31ik napja határidőül tüzetvén ki azzal, hogy pergondnoknak Schätzl András tiszti alügyész nevezetett. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Csokor István elleni csóder
(Határnap Baja februar 21. 22. 23ka 1842.)

2) 4428. 1842. Bács vármegye jelentése folytában környékeltetés végett ezennel tudatul adatik, hogy szabados Baja mezővárosa tanácsa kebelbeli Csokor István kereskedő csóderületére f. é. februar 21. 22. és 23. napjait tüzte ki azzal, hogy ideigleni tömeggondnokká Joannovits Ignác tanácsnok és ügyvéd, perügylővé pedig Sebők József főjegyző nevezetett. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

Haderer József és hitese **Vilner Erzsébet** elleni csóder.
(Határnap Szabadka februar 21. 22. és 23ka 1842.)

1) 4429. 1842. Bács vármegye jelentése szerint Baja mezővárosi lakos és kefékötő mester Haderer József és hitese született Vilner Erzsébet ellen csóderület rendeltetett, és a hitelezők megjelenésére f. é. februar 21. 22. és 23ik napjai határidőül tüzetvén ki azzal, hogy ideigleni tömeggondnoknak Gyurinovics Mátyás tanácsnok perügylőnek pedig Sebők József főjegyző nevezetett, ugyan ez szokott kihirdetés végett ezennel megiratik. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben.

Steininger Katalin elleni csóder
(Határnap Szabadka april 12ke 1842.)

1) 4430. 1842. Szabadka városa tanácsa minden örökös nélkül meghalálozott Steininger Katalin vagyon-tömege ellen csóderületi pert rendelvén a hitelezők megjelenésére f. é. aprilis 12ét határidőül tüzte ki, egyszersmind tömeggondnokká Farkas József kebelbeli polgár és fűszerest, perügylővé pedig Radnits János tiszti alügyészt nevezte ki, ugyan ez szokott kihirdetés végett megiratik. Költ bójtelő hó 15o napján 1842 évben. 3)

7én tartandó árverések útján következő haszonvételek lesznek 1842ik november 15o napjától haszonbérbe adandók, úgymint:

A diósgyőri koronai uradalom részéről:

1) A miskolci serház, a serház-épületben gyakorlandó ser- és pálinka-mérésel.

2) A diósgyőri, és felsőgyőri kisebb koresmáltatás.

3) A diósgyőri fürdő az ahoz kapcsolt borméresi joggal.

4) Mezőkövesden a nagy vendégfogadó.

5) Ugyanott a kisebb koresmáltatás.

6) A mezőkövesdi vásárok haszonvétele.

7) Parasznyán a koresma és mészárszék joga.

8) A sajo- petri koresma, és mészárszék haszonvétele.

9) Csabán 17. hold kukorica- föld, s végre

10) Ugyanott az uradalmi pálinkaház.

A tokaji kir. uradalom részéről:

1) A kis tokaji mészárszék szalonna-árulás joga, réttel együtt.

2) A tokaji, rakamaz, és timári határookban gyakorlandó halászat.

3) Tarcalon a „fekete Sas” nevű vendégfogadó.

4) Ugyanott a Csukaház nevű koresma.

5) Ugyanott az iskola-épület alatt lévő négy bolt haszonvétele.

6) Rakamázon az urasági majorkert-használata.

7) Ugyanott a kerti szőlőkbul az uradalmat illető 7ed dezma vétele.

Melly feljebb kitézött határnapokra az árverésben részt venni kívánók elegendő bánatpénzzel ellátva azon megjegyzéssel hivatalosak, hogy az árverés berekesztése után teendő ajánlatok el nem fogadtnak. — Egyébiránt az árverési föltételek Diósgyőriben a kormányzói, Tarcalon pedig a tisztartói hivataloknál előlegesen is megtekinthetnek. 3)

Megürült tanítószékre csöd.

3) A bonyhádi nemzeti iskolában a szépírás és magyar nyelv rendes tanítószéke. — mellyel 200. p. fr. évdj jár. — megürülvén, az ezt elnyerni szándékozók, a kitézött tárgyak alapos ismerete, s tanításban gyakorlottságok felől szóló hiteles bizonyítványokkal ellátva, magyar és német nyelven szerkeszendő kérelmeiket legfőbb folyó évi martius elsőjeig bérmentesen küldjék jebb hádi izraelita község előljárássághoz. A folya bonyvallása tekintetbe nem jövend. 3)

Nemzeti színház.

3) A nemzeti színházat igazgató országos választmány a nemz. szín. eloadandó eredeti drámai művek jutalmazása iránt következő állandó szabályokat hozott: a) Az illy eredeti drámai mű a nemz.

színház igazgatóságának adatik át. b) Megvizsgáltván az e végre megkért magyar tudós társaság szini küldöttségének négy tagjából és három színész tagból alakuló biztosság által c) ha elfogadtatik: szerzője a második, harmadik és negyedik előadástól, levonván a napi költséget, a jövedelemnek egy egy harmadát, s így összesen egy egész jövedelmet nyrend jutalmul. d) Nyomatásban megjelent művek nem jutalmaztatnak e) A kéziratok tisztán, olvashatólag legyenek írva, lapozva és bekötve. f) A szerző a vizsgáló Biztosság előtt nevével elhallgathatja. g) Bérletszünetben, vagy bérletfolyamban adassék-e az elfogadott drámai mű, az igazgatóság határozza meg. — Az eredeti operák és énekes boházatok iránt a választmány minden egyes esetben külön fog intézkedni. Pesten febr. 6kán 1842.

Szigligeti titoknok.

Második kiadás a „Regelő”ből!

Van szerencsénk a tisztelt közönséget értesíteni, hogy Divatlapunknak ezennel több példányban nyomtatott első kiadása elfogyván, újabb részvét képesé tön bennünket az elsőbb számok második kiadására, s így lapjainkból netalán későbbi előfizetőinknek is teljes példányokkal szolgálhatunk. Pest febr. 12. 1842. A Regelő szerkesztősége.

3) A néhai gróf Berényi Ferenc, Pogány Borbála, és Melezer Pál felperességek alatt néhai nagy méltóságú gróf Károlyi Antal ur ellen indított pör folytában a szathmári Curia iránt keletkezett Egység nyomán leendő további intézkedések végett f. é. Januarius 16án Debreczenben tartott családi gyűlés, részint e tárgyban, részint más közös családi viszonyokra nézve, egy újabb Családi gyűlésnek f. é. aprilis 23án dél előtti órákon sz. k. Debreczen városában az úgy nevezett Tábla-háznál leendő tartását határozza; mellyre az illetőket tisztelettel s bizodalommal meghíni szerencsém van. Debreczen Januarius 17én 1842. Beöthy Odön, mint a Családi gyűlés megbízottja 3)

3) Kerestetik egy igazgató gazdatiszt ki a földművelés, és juhtenyésztésen kívül, az erdőszethez is ért, dunántuli, vagy más miveltebb gazdálkodás módjárul ismeretes urodalomban szolgált, és szolgálatjárul jó bizonyítványokkal van ellátva. Bővebb tudomást nyerhetni Pesten a Zöldfa-utczában 303ik szám alatt a t. ez. Almásy nemzetség házában lakó Horváth József, Gyöngyösön pedig Egyed Imre ügyvéd uraknál. 3)

A Gödi Liqueur - gyár

3) Pesten létező raktára az Országutról a Vázeuttra 1390ik szám alatti Simonyi házba tétetvél által.

Szerkeszti Jablanczy Ignác. — Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utca 453.